

MAGYAR BANKSZÖVETSÉG

BESZÁMOLÓ

a Bankszövetség 2011. I. negyedévi tevékenységéről

Budapest, 2011. április

Tartalomjegyzék

I. SZABÁLYOZÁSI, ÖNSZABÁLYOZÁSI KÉRDÉSEK	4
1. Kilakoltatási moratórium.....	4
2. A PSZÁF Fogyasztóvédelmi Ajánlása.....	4
3. A közjegyzői díjak csökkentése	5
3.1 A közjegyzői végrehajtási záradék: az eljárás díja és a csatolandó hiteles kiadmányok példányszáma	6
3.2 Fizetési meghagyásos eljárásban fizetendő díj kérdése	6
3.3 A hitelkiváltásnál, devizanem-váltásnál fizetendő díj.....	6
4. A közvetítőkre vonatkozó új törvényalkotási koncepció	7
5. A Bankváltási ajánlás értékelése és módosítása.....	7
6. A Magatartási Kódex felülvizsgálata	8
7. Ombudsmani jelentés	8
8. Felelős társaságirányítás.....	9
9. A hazai pénzforgalom fejlesztése a napközbeni többszöri elszámolás bevezetésével.....	9
10. Készpénzforgalmazási vita a jegybankkal	9
11. A MasterCard által bevezetni tervezett új fizetési mód	10
12. Felügyeleti adatszolgáltatás.....	10
13. Adózási kérdések, események.....	11
14. A pénzügyi eszközök és pénzügyi források beszámításának nemzetközi számviteli szabályaiban várható változás	11
15. PSZÁF-körlevél az off shore pénzek fogadására kijelölt bankokról	12
II. BANKSZÖVETSÉGI RENDEZVÉNYEK, MUNKACSOPORTOK.....	13
1. Az Európai Bankföderáció Végrehajtó bizottságának és Igazgatóságának budapesti ülése	13
2. Az Európai Bankföderáció Lakossági Bankszolgáltatások Bizottságának budapesti ülése	13
3. Az Európai Bankföderáció adóügyi bizottságának (Fiscal Committee) budapesti látogatása.....	14
5. Konzultáció a PSZÁF-fal	16
7. Együttműködési szerződés az ORFK-val.....	16
8. Találkozó a MABISZ vezetőivel.....	17
10. Megbeszélés az agrárhitelezésről	17
11. KKV hitelezés	17
12. Az energia tárgyú törvények módosításának hitelezési problémái	17
13. A bankok kommunikációs vezetőinek valamint a média képviselőinek találkozója	18
14. Bankszövetségi Munkacsoportok.....	18
14.1 Általános Compliance Munkacsoport	18
14.2 Pénzforgalmi Munkacsoport	18
14.3 Bankkártya Munkacsoport	19
14.4 IT Biztonsági Munkacsoport.....	19
14.5 Humán erőforrás Munkacsoport.....	19
14.6 E-végrehajtók	20
14.7 A bankszámladíjak összehasonlíthatóságát szolgáló uniós önszabályozás munkacsoport megalakulása	20
MELLÉKLET	22
NEMZETKÖZI KITEKINTÉS: SZABÁLYOZÁS, FELÜGYELET -	22
EURÓPAI BANKFÖDERÁCIÓ	22
1. Szabályozási fejlemények	22

1.1 Bázeli III - CRD4	22
1.1.1 CRD4.....	22
1.1.2 USA szabályozás.....	23
1.2 Likviditás - finanszírozhatóság	24
1.2.1 EBA tervek a likviditás figyelés egy további eszközére	24
1.2.2 IIF kutatás: a szabályozási reform hatása a bankok finanszírozhatóságára	24
1.2.3 A likviditást érintő hatásvizsgálatok	25
1.3 A bankok központi elszámoló partnerekkel (CCP-k) szembeni tőkekövetelményének szabályozása	25
1.4 Működési kockázat.....	25
1.4.1 A működési kockázat kezelése és felügyelete.....	26
1.4.2 Felügyeleti útmutató a működési kockázat fejlett mérési módszeréhez (AMA)	26
1.4.3 EBF válasz a működési kockázat fejlett mérési módszerének a változására vonatkozó (CP45) konzultációs dokumentumra	27
1.5 Bankválság-kezelési keretek	27
1.6 A befektető védelmi direktíva módosítása	29
1.7 Európai uniós stressz teszt - Szcenáriók és módszertan.....	29
2. Az EBF és az IBFed bankszabályozáshoz kapcsolódó további tevékenysége.....	30
2.1 Az európai bankok véleménye a szabályozási reform korlátairól – Levelek a Biztosokhoz	30
2.2 Az EBF álláspontja a rendszerkockázatról.....	30
2.3 ESMA véleménykérés és konzultáció a hitelminősítő ügynökségek (HMŰ-k) elismerhetőségéről.....	31
2.4 EBF válasz a CEBS vállalatirányításra vonatkozó útmutató tervezetére (CP44)	32
2.5 Lízing – Találkozó az Európai Bizottsággal	32
2.6 Jelentési kötelezettségek.....	32
3. Az EBF Pénzforgalmi Bizottságának ülése	33

I. SZABÁLYOZÁSI, ÖNSZABÁLYOZÁSI KÉRDÉSEK

1. Kilakoltatási moratórium

Az Országgyűlés 2011. március 16-án kivételes és sürgősségi eljárásban elfogadta a bírósági végrehajtási törvény módosítására vonatkozóan benyújtott T/2605. számú törvényjavaslatot. A törvényjavaslat a kormányzati szervekkel, szakmai szervezetekkel történő előzetes egyeztetés nélkül, képviselői önálló indítványként került benyújtásra.

A benyújtott törvényjavaslat a kilakoltatási moratórium megszüntetését határidő nélkül kívánta elhalasztani, azzal, hogy külön törvény rendelkezik majd a moratórium felfüggesztéséről.

A módosítás a moratóriumot az eddiginél szűkebb körben tartja fenn: a lakáshitel-szerződésből eredő követelést biztosító zálogszerződésekkel összefüggő lakó-ingatlan kiürítések tartoznak abba a körbe, amelyek esetében április 15-e után sincs helye rendőrség közreműködésével történő kiköltöztetésnek, valamint a szabad felhasználású jelzálog-hitelek, ha az adós ennek összegét lakáscélra használta. Ha a lakáshitel tartozáson kívül más követelés behajtására is indult eljárás az adóssal szemben, ugyancsak nincs helye rendőrségi kiköltöztetésnek.

A moratórium határozatlan időre történő meghosszabbítását kockázatosnak ítéltük meg a jelzáloghitelezés helyzete, a morális kockázatok, a befektetési bizalom szempontjából, ezért a Bankszövetség a kormányzatnak és a vezető kormánypárti frakció-tisztségviselőinek írt levélben kezdeményezte, hogy a Kormány és a Bankszövetség között folyó előrehaladott tárgyalásokra tekintettel gondolják át a helyzetet, és vegyék le napirendről a képviselői indítványt.

A törvényjavaslat nem került le napirendről, de egy, március 16-án benyújtott módosító indítvánnyal konkrét határidőhöz kötötték a moratórium fenntartását: 2011. július 1-jéig lehet elhalasztani a végrehajtással érintett lakóingatlanok kiürítését. A lakosság fizetési hajlandóságának erősítése céljából pedig szűkítették azt a kört, amikor egyéb követelés miatt indult meg a végrehajtás: ha ennek összege nem haladja meg a 150 ezer Ft-ot, akkor kerülhet sor a kiköltöztetés elhalasztására. A Vht.-t módosító 2011. évi XVIII. törvény 2011. március 23-án hatályba lépett.

2. A PSZÁF Fogyasztóvédelmi Ajánlása

A PSZÁF véleményezésre megküldte a Bankszövetségnek fogyasztóvédelmi ajánlásának tervezetét, amelyben a jogszabályi előírásokon túlmutató hatósági elvárások kerültek megfogalmazásra.

A tagbanki észrevételek alapján készült bankszövetségi vélemény egyrészt üdvözölte, hogy részletesebben is megismerhető a PSZÁF fogyasztóvédelemmel kapcsolatos álláspontja, másrészt az egyes elvárások is kritikus mérlegelésre kerültek.

A legnagyobb bizonytalanságot a jogszabályi előírásokon felül megfogalmazott PSZÁF iránymutatások okozták, hiszen azok végrehajtása deklaráltan nem kötelező, de a nem-

teljesítés következményei tisztázatlanok. Gondot jelentett az Ajánlás általános jellege is, mivel a különböző banki üzleti területek a lakossági ügyfélkezelés szempontjából is eltérő sajátosságokkal bírnak. (A legolcsóbb ajánlat például a hiteleknel még értelmezhető, de a betéteknél már nem.) Bár az Ajánlás deklarálta, hogy épít a tudatos fogyasztói magatartásra, a konkrét javaslatoknál inkább egy alulinformált, „nemtörődöm” ügyfélhez igazodtak a bankkal szembeni elvárások.

A konkrét ajánlások kapcsán is számos felvetéssel éltünk:

- ↳ elismerve, hogy egy hosszú lakossági szerződés nehezen áttekinthető jogi szöveget tartalmaz, banki szempontból nem tűnt célszerűnek azon ajánlási pont, miszerint készüljön egyoldalas összefoglaló erről. Különböző esetekben, különböző szerződéses részek lehetnek hangsúlyosak, ill. válhatnak utólag jelentőssé. Ennek megfelelően bármilyen szerződési pont kiemelése/elhagyása utólag jogos reklamációt eredményezhet,
- ↳ nem támogattuk azt az elvárást sem, hogy az ügyfél nyilatkozatának hiányában a legolcsóbb, legkevésbé kockázatos terméket kell ajánlani. Egyrészt a legolcsóbb termék nem mindig a legkevésbé kockázatos, másrészt adott ügyfélnél akár a legdrágább termék lehet a megfelelő (s egyúttal a legkevésbé kockázatos),
- ↳ banki kritika fogadta azt a PSZÁF elvárást is, hogy már maga a (hitel)szerződés tartalmazza azokat a banki intézkedéseket, amelyeket rendkívüli helyzet esetén alkalmazna a bank. Részben nem megjósolhatók a jövőben bekövetkező rendkívüli események (vagyis nem lehet előre rögzíteni a szükséges banki lépéseket), másrészt a közelmúltbeli példák (árvíz, vörösiszap-katasztrófa) bizonyították, hogy a bankok rugalmasan, ügyfeleiket érdeemben segítve reagálnak a rendkívüli helyzetekre.

A beérkezett érdekképviseleti észrevételek megvitatására a PSZÁF széleskörű – banki szakértők részvételét is biztosító – konzultációt szervezett. Megismerhettük az Ajánlás - PSZÁF által értelmezett - jogi helyzetét: eszerint üdvözlük, ha ajánlásaikat a piaci szereplők megvalósítják, míg ha nem valósul meg, akkor érdeemben megfontolják, hogy szabályozással rendezzék a kérdést. A többi felvetés is megtárgyalásra került, s ígéretet kaptunk, hogy az átdolgozott változatot – még kiadás előtt – áttekinthetjük.

3. A közjegyzői díjak csökkentése

A Magyar Bankszövetség konzultációt kezdeményezett a Közjegyzői Kamarával a közjegyzők hatáskörének bővülésével összefüggő díjalkalmazási, jogszabály-értelmezési kérdések miatt. A megbeszélések célja a következő kérdések tisztázása volt:

- ↳ a végrehajtási eljárás elrendeléséért ne lehessen többszörös díjat felszámítani, ha több egyetemleges adós érintett az ügyben,
- ↳ a fizetési meghagyásos eljárásért fizetendő díj alapjába ne számítson be a lejárt ügyleti kamat, mert az járuléknak minősül,
- ↳ vizsgálandónak tartjuk a közjegyzői átutalási végzés jogrendbe illesztésének lehetőségét,
- ↳ a jelzáloghitel-szerződések módosítása során (devizanem-váltás, fedezetcsere, futamidő-hosszabbítás, stb.) ne kelljen a teljes közjegyzői díjat megfizetni, csak mérsékelt átalánydíj, vagy óradíj alapján fizetendő díjat igényelhessen a közjegyző

3.1 A közjegyzői végrehajtási záradék: az eljárás díja és a csatolandó hiteles kiadmányok példányszáma

A korábbi joggyakorlatban a bíróságok (az Itv. 40.§ alapján) egy illetéket kértek több adós esetén is.

Az eljárás díjával kapcsolatban eltérő tartalmú bírósági döntések születtek. Jelenleg a tagbankok rendelkezésére áll több bírósági határozat, miszerint a közjegyző is csak egyszeri díjat számíthat fel, de ezzel ellentétes tartalmú, a közjegyzőknek helyt adó határozatok is születtek, volt eset, hogy ugyanazon a bíróságon belül.

A MOKK hónapokkal korábban kezdeményezte a KIM-nél a jogszabály módosítást arra az esetre vonatkozóan, amikor több egyetemleges adós van az ügyletben, és valamennyivel szemben megindítja a hitelező a végrehajtási eljárást. Javasolták a Vht-ban (31/E.§) a közjegyzőnek a végrehajtás elrendeléséért járó alapidj (jelenleg 5000 Ft) megemelését és a második, harmadik adós esetén azt, hogy az első adós által fizetendő díj bizonyos hányadát kelljen befizetni, de maximáltn, pl. 8-10 adós esetén se kelljen az első adós díjának meghatározott hányadánál többet fizetni. Konkrét összeget nem javasoltak.

A közjegyzői ügyvitel szabályairól szóló 37/2003. (X.29.) IM rendeletet módosító 28/2010. (XII.31.) KIM rendelet, időközben a csatolandó példányszámot rendezte, s előírta, hogy a végrehajtást kérőnek a végrehajtás alapjául szolgáló irat hiteles kiadmányát 2 példányban kell csatolni a végrehajtási kérelemhez.

A bírói gyakorlat kedvezően alakul: a Civilisztikai Kollégiumvezetők 2011. évi országos értekezletén 2011. március 9-én azt az álláspontot fogadták el, mely szerint a közjegyző által elrendelt végrehajtás esetén, egyetemleges adósok esetén is egyszeres díjat kell fizetni.

3.2 Fizetési meghagyásos eljárásban fizetendő díj kérdése

A MOKK álláspontja szerint a fizetési meghagyás (FMH) kibocsátása iránti kérelmen a főkövetelés részét képezi valamennyi összegszerűen megjelölt követelés, tehát a tőkén felül a kiszámolt és lejárt kamatkövetelés is. Ebből következően ez a díjszámítás alapját képezi. A MOKK által rendszeresített elektronikus űrlap nem is teszi lehetővé, azt, hogy az elektronikus rendszer ne számolja hozzá a lejárt és kiszámolt kamat összegét a főköveteléshez.

A fizetési meghagyásos eljárásról szóló 2009. évi L. törvény 44.§ (1) bek. szerint viszont az eljárási díj alapja a pénzkövetelés eljárás megindításakor fennálló, járulékok nélkül számított értéke (díjalap). A MOKK értelmezése következtében az ügyfelek költségei jelentősen nőnek, a korábbi helyzethez képest, amikor még bírósági hatáskörbe tartozott az eljárás.

Az egyeztetés még nem zárult le.

3.3 A hitelkiváltásnál, devizanem-váltásnál fizetendő díj

A nehéz helyzetbe került deviza-hitelek esetében gyakori a szerződésmódosítás (devizanem-váltás, futamidő-hosszabbítás, fedezetcsere, fedezet-kiegészítés, stb.) A Bankszövetség korábban tételes díjra vonatkozó javaslatot küldött a KIM-nek.

A Kamara vezetői szerint ebben az esetben nem lehet ügyértékhez igazodóan megállapítani a díjat, nem jelenik meg ügyérték, a közjegyző cselekménye a módosítás, melyet óradíjjal végez. Itt is szükség lenne a jogszabály módosítására.

A megbeszélések a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban folytatódtak, illetve többfordulós írásbeli egyeztetésre és személyes tárgyalásra került sor a Közjegyzői Kamara vezetői és a Bankszövetség szakértői között, melyek még folyamatban vannak.

4. A közvetítőkre vonatkozó új törvényalkotási koncepció

A PSZÁF átfogó szabályozási koncepciót készített, amely a hitelintézeti, biztosítási, önkéntes pénztári közvetítők egységes szabályozását tűzte ki célul. A tervezetet széles körben egyeztetettük, a közvetítői munkabizottság előzetesen megvitatta a javaslatot. Január végén a koncepció alkotójával, Dr Banyár Józseffel és közvetlen munkatársaival megvitattuk a tervezetet.

Az írásban elküldött észrevételünkben és a szóbeli vitán is hangsúlyoztuk, hogy nem tartjuk időszerűnek az újraszabályozást. Szükség lenne a nemrég hatályba lépett új rendelkezések hatását megvárni, és a tapasztalatok elemzése alapján eldönteni, hogy szükséges-e az újraszabályozás. Az egységes szabályozást indokoló gyakorlati vagy jogirodalmi szempontok bemutatása nem történt meg. Kétséges, hogy az eltérő szakterületek egy törvény keretében történő szabályozása meghozza-e a várt eredményt. Javasoltuk, hogy a kérdéshez közvetlenül kapcsolódó néhány jogalkotással várják meg a további munkákat. Ilyenek: az új Polgári Törvénykönyv ismételt elfogadása, a biztosításközvetítőkre vonatkozó EU irányelv módosítása, és a jelzáloghitelezésre vonatkozó, a lakóingatlanokhoz kapcsolódó hitelmegállapodásokról szóló európai parlamenti és tanácsi irányelv tervezete, amely behatóan foglalkozik a közvetítők kérdésével.

A kodifikációban érintett minisztériumok bevonását is javasoltuk a kapcsolódó jogterületekkel való összhang és a feladat összetettsége miatt. A koncepció szakmai részleteire vonatkozóan részletes észrevételt küldtünk a Felügyeletnek. Hasonlóan kritikus észrevételt fogalmaztak meg a Magyar Biztosítók Szövetsége és az egyeztetésbe bevont pénzügyi vállalkozások is.

Felhasználtuk a lehetőséget arra, hogy a közvetítői tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó, egyes nemkívánatos jelenségekre felhívjuk a Felügyelet figyelmét. Ilyen kérdés volt a „hitelkönnyítő” ügynökök tevékenysége: akik felügyeleti engedély nélkül, üzletszerűen eljárva, jelentős díjazás ellenében azt ígérnek a nehéz helyzetbe jutott ügyfeleknek, hogy érdemi hitelkönnyítést tudnak kijárni a hitelintézetnél.

5. A Bankváltási ajánlás értékelése és módosítása

Az európai bankok által tett vállalásnak megfelelően a Bankszövetség 2009. november 1-jén hatályba léptette a lakossági bankszámlák közötti bankváltás megkönnyítéséről szóló 6/2009. számú elnökségi ajánlást, ami a két legtipikusabb fizetési megbízás tekintetében könnyíti meg az ügyfelek számára a bankszámlaváltást – egyablakos ügyintézészt biztosítva részükre.

Az első nyolc hónapban, 2009. novembere és 2010. júliusa között mintegy 1800 bankváltási kérelem érkezett a bankokhoz, amelynek 55%-a ezen idő alatt sikeresen befejeződött. A kérelmek 1/3-a nemcsak egyes bankszolgáltatások (csoportos beszedés, rendszeres átutalás) új bankhoz való átirányítására, hanem teljes – a régi bankszámla megszüntetésével járó – bankváltásra irányult. E kérelmekből csak minden 10. fejeződött be sikeresen, aminek

tipikusan az az oka, hogy amennyiben a régi számlához bankkártya is tartozik, úgy a régi számlát nem lehet az egyszerűsített eljárással megszüntetni.

A hatályba lépést követő bő egy évvel banki szakértők bevonásával – és a fenti statisztikára alapozva - áttekintettük az ajánlást, és azt akként módosítottuk, hogy az egyszerűsített bankváltásnak ezen túl nem feltétlenül egy új számla megnyitásával kell kezdődnie, hanem mód lesz már két létező bankszámla között az ajánlás hatálya alá tartozó fizetési megbízások ily módon történő hordozására.

6. A Magatartási Kódex felülvizsgálata

Az időközben bekövetkezett, elsősorban a lakáshitelezést érintő jogszabályváltozásokra tekintettel időszerűvé vált a Magatartási Kódex áttekintése, amit a PSZÁF elnöke levélben is kezdeményezett. A PSZÁF 2010. II. félévi fogyasztóvédelmi kockázati jelentése is ugyanezt erősíti, megállapítva, hogy a Kódex szabályozói haszna tulajdonképpen már csak a fogyasztónak nyújtott (nem lakáscélú) kölcsön- és pénzügyi lízingszerződések esetében áll fenn.

A Kódex szövegének aktualizálására az Elnökség döntésének megfelelően szakértői munkacsoportot állítottunk fel, amely első körben a szöveg mechanikus átvizsgálását végezte el. Mivel a Kódexet 271 pénzügyi szolgáltató írta alá, döntenünk kell majd arról is, hogy a módosítás miként történjék, tehát a tartalmi kérdések mellett az eljárás rendjét is tisztáznunk kell.

7. Ombudsmani jelentés

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa vizsgálatot folytatott a pénzügyi jogviszonyokban az állampolgárok alapvető jogainak érvényesülése tárgyában, különös tekintettel a felelős hitelezés és egyoldalú szerződésmódosítás problémakörére. A megkeresésre a Bankszövetség részletes választ küldött, bemutatva a jogi szabályozás fejleményeit, a Magatartási Kódex ide vonatkozó rendelkezéseit és a kapcsolódó banki gyakorlatot. Az ez év februárjában megküldött AJB-2183/2010. számú jelentés részletesen elemzi a fogyasztóvédelem, ügyféltájékoztatás, hitelkockázat csökkentés ügyében született új jogi szabályozást. Megállapítja, hogy a tájékoztatási kötelezettség túlbonyolított, nem éri el a célját, és szükségtelen terheket ró az ügyfelekre, piaci szereplőkre. A felelős hitelezést szabályozó rendelkezések elemzése kapcsán kifogásolta, hogy a vonatkozó kormányrendelet az ügyfél hitelképességének vizsgálatát nem ellenőrizhető információkra építve írja elő a pénzügyi intézményeknek. Teljes listás hitelinformációs rendszer hiányában az ügyfél hitelképessége nem kontrollálható.

A Kormánynak megküldött jelentésben az állampolgári jogok országgyűlési biztosa felkérte a Kormányt, hogy a jogszabályok módosításával az ügyfelek valóban érdemi, - a jogviszony és az ügylettel összefüggő kockázatok lényeges elemeire koncentráló – tájékoztatására kötelezze a pénzügyi intézményeket. Javasolta a teljes listás hitelinformációs rendszer létrehozását, a magánszemélyek csődvédelmének kidolgozását, a lakáscélú állami támogatások rendszerének hordozhatóvá tételét. Arra is felkérte a Kormányt, hogy a pénzügyi kultúra fejlesztését tekintse kiemelt feladatnak.

8. Felelős társaságirányítás

Az Európai Bankföderáció összehasonlító anyagot készített a tagországokban hatályos felelős vállalatirányításhoz kapcsolódó, a hitelintézeteket is érintő jogszabályokról. A gazdasági társaságokról szóló törvény, és a hitelintézeti törvény alapján összeállítottuk a magyar joganyag összefoglalóját, amely a részvénytársasági igazgatóság összetételével, feladatkörével, a felelősségi rendszer szabályozásával, a kockázatkezelés szervezeti megoldásaival, a külső auditorok szerepével, a felügyelő hatóság jogkörének szabályozásával, a részvényesek, intézményi befektetők felelősségével és a javadalmazás szabályozásával kapcsolatban mutatta be a hitelintézeti szabályozást.

9. A hazai pénzforgalom fejlesztése a napközbeni többszöri elszámolás bevezetésével

A Fizetési Rendszer Tanács (FRT) 2010. június 23-án hozott döntése alapján, a napközbeni többszöri elszámolási (InterGiro2, IG2) rendszer várhatóan 2012. július 1-től áll majd az ügyfelek rendelkezésére. Az IG2 rendszer bevezetésével a lakossági ügyfelek által elektronikusan kezdeményezett átutalási tranzakciók végrehajtási ideje nem csupán egy adott bankon belül, hanem az érintett bankok között is aznap, akár többször is teljesülhet. A bankok közötti átutalás jelenleg, a megbízás befogadásától függően, 2-3 munkanapot vesz igénybe. A 15/2010 MNB rendelet szerint, a bankok közötti, elektronikusan benyújtott átutalást 2012. július 1-től, 4 óra alatt kell végrehajtani. A bankok és a GIRO Zrt. számára jelentős beruházással járó fejlesztés határidőre történő megvalósulását Projekt Irányító Bizottság (PIB), valamint a szakmai kérdésekkel foglalkozó Bankszakmai Munkacsoport (BMCS) segíti. Ezekben a szervezetekben a Bankszövetség is képviselteti magát. A BMCS a banki rendszerek fejlesztése során fölmerülő kérdések megvitatása esetében, a megfelelő megoldás kidolgozása érdekében több esetben fordult a PIB-hez a szükséges döntés meghozatala érdekében, vagy kérte a jegybank állásfoglalását. Az ügyfelek számára előnyös rendszer kialakítása érdekében további egyeztetésre van szükség a jegybankkal a befogadási határidő után beérkező megbízások végrehajtására vonatkozó szabályok pontosítása miatt.

10. Készpénzforgalmazási vita a jegybankkal

Ebben az évben is folytatódott az MNB és a Bankszövetség közötti szakmai vita a bankjegyforgalmazás során alkalmazandó gépi feldolgozottság szintjéről, mivel 2010 folyamán nem sikerült ebben megegyezni.

Az MNB elnöke a Bankszövetségnek írt válaszlevelében egyrészt elkötelezettségét hangoztatta a hamisítás elleni küzdelem legfejlettebb eszközökkel történő folytatásában, másrészt készségét fejezte ki, hogy a bankokra nagyobb anyagi terhet róvó gépi bankjegyfeldolgozási előírásokat csak meglapozott hatástanulmányok, felmérések figyelembe vételével vezetnék be.

A Bankszövetség előbb szakértői, majd elnökségi szinten vizsgálta meg a továbblépés lehetőségeit. Nem látszott célszerűnek a jegybank - bankjegyhamisítás elleni céllal vállalt - fokozott gépesítés melletti álláspontjának újbóli vitatása, ahogy egy nagyarányú, drága és bonyolult hatásvizsgálat lebonyolítása sem tűnt kívánatosnak, és célravezetőnek. Mindkét fél szempontjait figyelembe vevő, kompromisszumos megoldásra törekvő tárgyalásokra kapott az elnökségtől felhatalmazást a felelős munkacsoport. A több hónapig tartó egyeztetések végül eredményre vezettek: a bankjegyhamisítás elleni fellépés jegyében a nagyobb forgalmú fiókok ellátását csak gépi feldolgozottságú bankjegyekkel lehet megoldani, ill. a nagyobb

forgalmú pénztárakat kötelező lesz a hamis pénzeket felismerő speciális lámpákkal felszerelni. A banki terhek csökkentése érdekében ugyanakkor e fejlesztéseket csak időben elnyújtva kell végrehajtani, ill. a kisebb forgalmú bankfiókok, pénztárak mentesülnek a fenti előírások alól.

A fenti kompromisszumot tükröző MNB rendelet egyeztetése befejeződött, a jogszabály várhatóan a nyár közepén jelenik meg.

11. A MasterCard által bevezetni tervezett új fizetési mód

A MasterCard által bevezetni tervezett új fizetési móddal (**MoneySend**) kapcsolatban számos aggály merült fel a pénzmosás és terrorizmus finanszírozása szempontjából:

- ↪ az új fizetési mód nem alkalmas a tranzakció monitorozására, mivel a küldő fél adatait a fogadó bank nem ismeri;
- ↪ emiatt a fogadó bank nem tudja ügyfelével közölni, hogy kitől érkezett pénz a számlájára;
- ↪ sem a küldő bankot, sem a küldő személyt nem lehet azonosítani megfelelően, illetve ellenőrizni, hogy nem szerepelnek-e valamelyik szankciós listán;
- ↪ a MoneySendbe bevonandó országok nem mindegyike rendelkezik a miénkkel ekvivalens pénzmosási szabályozással, és más szankciós listákat alkalmaznak.

Ezek elosztatására több egyeztetést is tartottunk, és állásfoglalást kértünk a PSZÁF-tól is, melyre válasz még nem érkezett.

12. Felügyeleti adatszolgáltatás

Az éves rendszeres felügyeleti adatszolgáltatási követelmények változásai mellett 2011 elején átalakult a fogyasztóvédelmi célt szolgáló adatszolgáltatás is. A Felügyelet weblapján elérhető, a hitel és lízingtermékek kiválasztását segítő program mögötti adatszolgáltatás táblaképei átalakultak. Emellett a Felügyelet egy új adattovábbításra szolgáló - interneten keresztül elérhető - informatikai rendszert fejlesztett és vezetett be. Az új, ERA névre keresztelt rendszerre való átállás a hitelintézeti oldalon is megváltoztatta a korábban kialakított folyamatokat. Az aktuális adatok ellenőrzése, karbantartása, az új adatigényekhez való hozzáigazítása változatlan termékkör, adat mellett is feladatot jelentett minden hitelintézetnél. Szakértői egyeztetéssel sikerült több kérdést tisztázni és az átállás határnapját is eltolni.

Tagbanki véleményeket összefogva az év elején módosító javaslatokat küldtünk a kiemelten magas javadalmazással foglalkozó új felügyeleti adatszolgáltatási kötelezettség rendelettervezetéhez. A közösségi szabályokkal harmonizálva a hitelintézetek és befektetési vállalkozások 2011. május 31-től kötelesek adatot szolgáltatni a 300 millió forint éves javadalmazást elérő vezetők, munkavállalók számáról a Felügyelet számára. A tagintézményinktől kapott visszajelzések alapján arra lehet következtetni, hogy a többségnél nincs olyan vezető, és egyéb munkavállaló, akinek éves jövedelme eléri a határértéket.

Márciusban egyeztetés kezdődött a pénzügyi tevékenységet átfogó, módosuló COREP és a befektetési szolgáltatási tevékenységről szóló jelentéscsomagokról. Az elkészült rendelettervezetek véleményezésekor több javaslatot, pontosítást kértünk a hitelintézetek szempontjából. Kiemeltük, hogy a tervezett változtatások ismét jelentős informatikai

fejlesztéssel járnak, ezért a rendeletek véglegesítését követően 3 hónap felkészülési időt kérünk, és tartunk kezelhetőnek. Kezdeti eredménynek tekinthető, hogy a Felügyelet a hitelintézeti javaslatok alapján az első körben kiadott tervezetet átdolgozza és az első alkalmazás határidejében is kedvező elmozdulásra számítunk.

A Felügyelet fogyasztóvédelmi jogkörét azzal is erősíti, hogy a Hitel- és Lízingtermékek választásában segítséget nyújtó rendszeréhez hozzákapcsolja a Betét- és Megtakarítási termékekről szóló termékválasztó programját. A közeljövőben várható, hogy bankszövetségi együttműködéssel megkezdődik egy, a számlaválasztást segítő, fogyasztóknak szóló adatbázis kialakítása is. Az új betéti termékekre kiterjedő programmal kapcsolatban ugyancsak több körben folyt szakértői konzultáció az év elején. Az adatszolgáltatások táblaszerkezete már elkészült, de még folyik a program informatikai fejlesztése. Május elejére a rendszer hitelintézeti adatokkal fel lesz töltve, és a tervek szerint a kész rendszer júniusban már biztosan elérhetővé válik a külső érdeklődők/felhasználók számára is.

13. Adózási kérdések, események

A 2010. évi CLIII. törvény 82. § tartalmazza azokat a szabályokat, amelyek lehetővé teszik a külföldön tartott, Magyarországon még nem adózott összegek hazahozatalát kedvezményes adókulccsal. A törvény rendelkezése szerint a PSZÁF kijelölte azokat a hitelintézeteket, amelyek részt vehetnek az adókötelezettséggel járó folyamatban. A kijelölt hitelintézetek számára a jogszabály alkalmazása azonban több ponton nem egyértelmű, s ezért szakértői szinten egyeztetést folytattunk és állásfoglalás kérő levelet küldtünk a Nemzetgazdasági Minisztériumba.

Emellett a Nemzetgazdasági Minisztérium felé már többször jelzett kérésünkkel a Nemzeti Adó és Vámhivatalt is megkerestük. Kértük, hogy az adóhivatal honlapján tegye közzé azt az adatbázist, amelyből egyértelműen megállapítható az adóalanyoknak az adott adóévben érvényes ingatlan értékesítésre vonatkozó ÁFA alanyiság választása, illetve kezdeményezze a törvényalkotók felé az adóadminisztrációt jelentősen egyszerűsítő nyilvános adatbázis létrehozását. A tagbankoknál jelentős adminisztrációs nehézséget és adókockázatot hordoz az, amikor az ingatlan jelzálog fedezetű hiteleknél érvényesíteni akarják a jelzálogjogukat és a fedezetbe adott ingatlan tulajdonosa az áfa-törvény szerint adóalanyként nyilvántartott adózó. A probléma lényege, hogy mire a hitelintézet behajtási tevékenysége eljut addig, hogy jelzálog jogával élve értékesítse a fedezeti ingatlant, addigra már az ügyfelek együttműködési készsége jelentősen megromlik, és így nem tudnak érdemi információt szerezni az ügyfelektől az ingatlan értékesítésére vonatkozó választásokról. Erre az esetre az Áfa törvény 142. § (5) és (6) bekezdése lehetővé teszi, hogy a hitelintézet az adóhatóságtól tájékoztatást kérjen, az adóhatóság pedig haladéktalanul megadja a szükséges tájékoztatást. A gyakorlatban azonban a hatósági tájékoztatás meglehetősen nehézkes és időigényes és szinte minden esetben túlnyúlik az adókötelezettség teljesítésére előírt határidőn, így pedig a hitelintézetek nem tudják időben teljesíteni adókötelezettségüket.

14. A pénzügyi eszközök és pénzügyi források beszámításának nemzetközi számviteli szabályaiban várható változás

A nemzetközi és az amerikai számviteli sztenderdekért felelős testületek (IASB-FASB) az év elején véleményezésre nyilvánosságra hozták a pénzügyi eszközök és pénzügyi kötelezettségek beszámításáról szóló közös javaslatukat, ezzel újabb lépést tétel a meghirdetett globális konvergencia felé. Céljuk ezzel az, hogy jelenleg a nemzetközi (IFRS)

és amerikai (US GAAP) szabályrendszer szerinti éves vagyonszámvetésekben legnagyobb számszerű különbséget okozó pénzügyi elszámolások előírásait közelítsék. Alapvetően a származékos eszközök és kötelezettségek egyetlen nettó összegként, vagy két bruttó összegként való nyilvánosságra hozatala okozza a különbséget, ami az adatok elemzésekor rontja az összehasonlíthatóságot, különösen a hitelintézeteknél.

A javaslat elkészítésekor fontos szempont volt, hogy meghatározzák azokat a feltételeket, amelyek mellett a legmegfelelőbb és leghasznosabb információk biztosíthatóak. A felhasználók kitüntetően egyik módszert sem preferálják: mind a nettó, mind a bruttó módon való eredmények kimutatása hasznos számukra, viszont sürgetik az egységes és nemzetközileg harmonizált szabály kiadását. A pénzügyi válság is az elszámolási szabályok közelítését, a fejlesztés igényét erősíti.

A tervezet értelmében lényegében akkor lenne lehetőség a pénzügyi követeléseket és kötelezettségeket nettó módon beszámítani, ha feltétel nélküli jog kapcsolódik hozzá, és szándék van a nettó elszámolásra, vagy a követelések realizálása és a kötelezettségek teljesítése egyidejűen megtörténik. Az indítvány azt is tisztázza, hogy a beszámítás módszere akkor is alkalmazható, ha azt akár kétoldalú, akár többoldalú megállapodásban lefektették, továbbá, hogy a beszámítás minden körülmények között érvényesíthető (ideértve a nemfizetés és csőd esetét is), és a jog gyakorlása nem függ jövőbeni eseménytől. Minden más esetben a követelések és kötelezettségek jellegüknek megfelelően a mérleg eszköz vagy forrásai között jelentendők meg. Emellett szerepel, hogy a társaságoknak a beszámítással összefüggő egyéb összes megállapodást is közzé kell tenniük (mint például a fedezetekkel kapcsolatosakat), hogy a felhasználók tájékoztatást kapjanak minden beszámításról és a kapcsolódó hatásokról, pénzügyi helyzetről, likviditásról.

A tervezet elsősorban a jelenleg US GAAP szerint beszámolót készítő pénzügyi intézményekre van hatással, mivel így azoknál meg fog változni a derivatív ügyletek nettósításának a szabálya, a készpénz fedezeti és a repo ügyletek mérlegben való bemutatása.

A javaslat lényegében összhangban van a pénzügyi instrumentumok bemutatását tárgyaló IAS32-vel. Ezért a változtatás az IFRS szerint publikáló hitelintézeteknél főként a közzétett adatok részletezettségét érinti. A közzététel a beszámítás jogának közzétételére, az érintett adatok számszerű bemutatására helyez nagyobb hangsúlyt. Az új szabályok hatályba lépésére nincs utalás a tervezetben, arról a vélemények ismeretében később születik döntés.

Az Európai Bankföderáció szintjén szakértői csoport alakult, hogy a nemzetközi derivatív ügyletekben érintett szakmai szövetséggel (ISDA) együttműködve közös véleményt dolgozzanak ki a tervezetre.

15. PSZÁF-körlevél az off shore pénzek fogadására kijelölt bankokról

A PSZÁF előzetesen nem egyeztetett a bankokkal, és nem tudható, hogy miért éppen **3/2011.** körlevélben megjelölt tíz bank került kiválasztásra az off shore pénzek fogadására. Mivel az átvilágítási kötelezettség alól ezek a tranzakciók sem mentesülnek, számos kérdés tisztázásra vár. Nem lenne szerencsés, ha az egyébként a pénzmosás-gyanús esetek szűrésére köteles bank lenne kénytelen ily módon esetleg nem tiszta eredetű pénzek legalizálásában közreműködni.

II. BANKSZÖVETSÉGI RENDEZVÉNYEK, MUNKACSOPORTOK

1. Az Európai Bankföderáció Végrehajtó bizottságának és Igazgatóságának budapesti ülése

Az Európai Bankföderáció vezető testületeinek, azaz az Igazgatóságnak és a Végrehajtó Bizottságnak az üléseit hagyományosan az Európai Unió Elnökségének otthont adó országban tartják. Ennek megfelelően április 7-én és 8-án ezek a testületek Budapesten tartották ülésüket, házigazdájuk a Magyar Bankszövetség volt.

Az Európai Bankföderáció az európai bankszektor legfontosabb szakmai szervezete, 31 ország nemzeti bankszövetségét fogja össze, így 7500 bank és 3,2 millió banki alkalmazott érdekeit képviseli. Vezető testületeiben a nemzeti bankszövetségek elnökei – jellemzően a legnagyobb európai bankok vezetői - valamint a nemzeti bankszövetségek operatív vezetői a tisztségviselők.

Ebből az alkalomból közel hetven vezető európai bankár és pénzügyi szakember látogatott Budapestre. Vendégeinket a magyar kormány nevében Kármán András, a Nemzetgazdasági Minisztérium államtitkára üdvözölte. Az Igazgatósági ülésen a bankszektor helyzetéről és a monetáris politika kihívásáról Dr. Király Júlia az MNB alelnöke tartott nagyszerű előadást. A Végrehajtó Bizottság tagjai pedig szakmailag rendkívül érdekesnek és hasznosnak tartották Dr. Szász Károlynak a PSZÁF Elnökének előadását, aki ez európai felügyeleti rendszer átalakítása és a magyar felügyelet legfontosabb soron következő feladatai között vont párhuzamot.

A két napos ülésen az EBF vezető testületei tárgyaltak a jövőbeli pénzügyi válságok megelőzését szolgáló európai szabályozási reformokról, a felügyeleti struktúrákról. Külön hangsúlyt helyeztek arra, hogy az európai bankszektor legfontosabb célkitűzése a stabilitás, és ebből a szempontból kell vizsgálni a tervezett intézkedések hatását, többek között a Bazel III. tőkekövetelmények mértékét és időzítését.

2. Az Európai Bankföderáció Lakossági Bankszolgáltatások Bizottságának budapesti ülése

A Bizottság az NGM főosztályvezetőjétől először tájékoztatót hallgatott meg a magyar uniós elnökség fogyasztóvédelmi témakörbe tartozó prioritásairól és az aktuális ügyek helyzetéről. Ezt követően a bizottság tagjainak kérdéseire válaszolt, amelynek informatív jellegéért és szakszerűségéért a bizottság külön köszönetét fejezte ki mind a minisztérium munkatársának, mind a szervező Magyar Bankszövetségnek.

A Bizottság ezt követően alapvetően 3 kérdéssel foglalkozott:

↳ A bankszámladíjak összehasonlítására vonatkozó önszabályozás előkészítése felgyorsult ütemben folyik. Az uniós hatóságokkal, fogyasztóvédőkkel sikerült elfogadtatni, hogy alapvetően nemzeti szinten történjék a megvalósítás. Remélhetően sikerül határidő hosszabbítást is elfogadtatni a nemzeti megvalósításokra, de az utólagos, éves szintű díjösszesítés kérdésében megmerevedni látszanak az álláspontok. A bankok nehezen kivitelezhető, felesleges szolgáltatásnak ítélik, míg az EU partnerek az önszabályozás egyik meghatározó elemének tekintik.

- ↳ A felelős jelzálog-hitelezésről szóló uniós irányelv tervezetének közeljövőben megjelenő változatát még kevesen ismerték, de hírek szerint a korábban is kifogásolt részek (pl. negatív hitelbírálatkori kötelező hitelmegtagadás, termék alkalmasságra vonatkozó tanácsadás) továbbra is szerepelnek az anyagban. A Bankföderáció – tagintézményei segítségével – aktív szerepet kíván játszani a véleményezésben.
- ↳ Széleskörű egyetértés volt az ugyancsak közeli megjelenési időre tervezett alapszámlanyitási irányelvvel kapcsolatosan. A banki tapasztalatok szerint nincs széles igény ilyen termékre, mivel szinte mindegyik országban van hasonló szolgáltatása a bankoknak. Akik nem veszik igénybe, azok tudatosan tartják távol magukat a nyilvánosságtól. Ennek ellenére a véleményező munka tétje nagy, a szakma kellő súllyal fogja kezelni.

A bizottság budapesti ülését egy városnézés és egy hangulatos vacsora előzte meg, amelyért a résztvevők külön köszönetet mondtak.

3. Az Európai Bankföderáció adóügyi bizottságának (Fiscal Committee) budapesti látogatása

Az Európai Bankföderáció (EBF) adóügyi bizottságának szakértői február elején látogatást tettek az Európai Unió elnökséget ellátó magyar kormányzat képviselőinél. A látogatás fő célja az volt, hogy az európai bankszektort érintő adókérdésekről tájékozódjanak. Elsődlegesen a több éve tartó európai ÁFA irányelv modernizációját érintő változásokról kívántak véleményt cserélni, de megragadva az alkalmat egyéb kérdésekről is tájékoztatást kértek.

A pénzügyi és biztosítási szolgáltatásokra fókuszáló ÁFA irányelv modernizációs folyamattal kapcsolatban az EBF delegáció kiemelte, hogy az ÁFA le nem vonhatósága nagy költségterhet jelent az ágazatban, és nem csupán a pénzügyi szolgáltatások definícióinak további pontosítását tartják fontosnak, hanem más részletszabályok terén is szeretnének előrelépni. A definíciók között különösen a derivatív ügyletek, a pénzügyi szerződések átruházása (transfer of financial contracts), és a kiszervezés (outsourcing) tekintetében lényeges, és erős kíváncsi, - és a mögöttes tartalom is azt indokolja - hogy ezek a szolgáltatások ÁFA mentes szolgáltatási körben maradjanak. Emellett az EBF javaslatot tett az ECOFIN által lezártnak tekintett cost sharing módszer (melyet a hazai ÁFA törvény együttműködő közösségnek nevez) és az option to tax módszer (opcionálisan ÁFA körbe vonhatók a pénzügyi szolgáltatások, amit kb. 6 tagország be is vezetett és főként az üzleti partnerei felé alkalmaz) szabályainak további pontosítására is. Felhívták a figyelmet arra, hogy a nem kellően pontos és részletes szabályok miatt a tagországok igen eltérő gyakorlatot folytatnak.

A találkozón a vendégek az európai szintű bankadó témakörét is érintették, kiemelve azt a körülményt, hogy a szektor versenyhátrányba kerül más ágazatokkal és az Európán kívüli országok bankjaival szemben. A bankszektort érintő egyéb szabályok szigorító megváltoztatása már rendkívüli mértékben terheli az ágazatot, és a jelenlegi rendszerek átalakításának igen nagy a költsége, többek között az új tőkekövetelmény szabályozás, a megnövekvő adatszolgáltatási igények, a nemzetközi számviteli előírások változása (IAS39-et felváltja a lényegesen szigorúbb értékelést, értékvesztés képzést elváró IFRS9), az amerikai FATCA jogszabály (emiatt 2013-tól az USA felé igen részletes jelentési kötelezettség lép életbe). A bankadó kérdését ezért kívánatos komplex módon kezelni: az ÁFA szabályozás (a pénzügyi szektorban is az ÁFA levonhatóság megteremtése a cél) és a banki válságkezelési alap (resolution fund) megteremtésének témaköreivel együtt.

Mindemellett a megtakarítási irányelv (Savings Directive) módosítása és az amerikai FATCA jogszabály kezelése is felmerült. Az európai bankszakemberek a FATCA jogszabály 2013. évi életbelépésével együtt járó terhelést rendkívüli mértékűnek tartják, mind az adminisztráció, mind költséghatása miatt.

A magyar döntéshozók értik és vizsgálni fogják az európai bankok ÁFA és bankadókat érintő felvetéseit/érveit. Nyitottak és várják az EBF szakértői által kidolgozott javaslatokat. Elhangzott, hogy Európán belül erős a politikai igény a bankadó bevezetésére, de hogy mikor zárul a folyamat nem tudható. Ha megszületik az európai változat, akkor Magyarország beváltja azt az ígéretét, hogy a hazai bankadó helyett alkalmazni fogja az európai változatot. A megtakarítási irányelv módosítása várhatóan az első félévben lezárul, dolgoznak a tárgyi hatókört érintő változásokon és az átmeneti szabályokon. A FATCA szabállyal kapcsolatban az Európai Bizottsághoz kevés észrevétel jött a tagországoktól, s ha intézkedésre lesz szükség, akkor az Egyesült Államokkal való tárgyalásban partneri szerepet az Európai Bizottság vállalhat. Az is elhangzott az európai bankszakemberek által felvetett kérdésekkel kapcsolatban, hogy az érintett kérdések közül többen magasabb szintű (ECOFIN) döntés szükséges.

Az EBF képviselői hasznosnak és pozitívnak értékelték a magyar elnökség képviselőinél tett látogatást.

4. Konzultáció a Központi Hitelinformációs Rendszer működésével kapcsolatos tapasztalatokról

A megbeszélés fő témája a referencia-adatok törlésével kapcsolatos perek tapasztalatai voltak. 2010-ben 17 ilyen per fejeződött be, ezek többségében a referencia-adatszolgáltató számára kedvezően alakult az ügy, 8 esetben azonban az adatok törlését rendelte el a bíróság. A megbeszélésen meghívásunkra részt vett a BISZ Zrt. jogi képviselőjét ellátó ügyvéd, aki elmondta, hogy 1995. óta összesen 102 per indult, 3 hitelintézet érdekelt 10 fölötti ügyszámmal. A nyilvántartott és a referencia-adatszolgáltató közötti jogvitába nem tud érdemben beleszólni a BISZ Zrt., de a két szervezet a per során szorosan össze van láncolva. A per során a bíróság, már a tárgyalás előkészítése során, elrendelheti a referencia-adatok kezelésének felfüggesztését. Ebben az esetben az adatokat 2 munkanapon belül zárolni kell. Ha az első fokú bíróság az adatok törlését rendeli el, a jogerőre emelkedésig akkor is felfüggesztésnek van helye. A kötelezés teljesítéséhez a BISZ Zrt.-nek részt kell vennie a perben. A törvényi szabályozást néhány ponton a jövőre nézve célszerű lenne pontosítani.

A banki jogászok szerint elsősorban nem a törlési perekkel van probléma, mert a vitatható ügyekben a bankok már az ügyfél-tudakozvány beadását követően törlik az adatot. Az ügyek egy része kártérítési perként indul. A kártérítési perek során a bíróság az objektív felróhatóság irányába megy el: nem vizsgálja a kár tényleges bekövetkeztét, mértékét, mintegy köztudomású tényként kezelve, hogy a KHR-be történő bekerülés hátrányokkal jár. A személyiségi jogsérelem címén indított perekben alapos ügyvédi munkával kivédhető a kártérítési kötelezettség, de a hitelkérelem elutasítása miatt már nehezebben védhető a hitelnyújtó álláspontja. Több felülvizsgálati kérelmet kellene beadni a bírói gyakorlat fejlesztése érdekében.

Részletes értelmezési vita zajlott a Legfelsőbb Bíróság egyik ez évi adattörlési perben hozott ítéletével kapcsolatban.

További rendezendő kérdésként merült fel, hogy a követelés eladása és újabb részletfizetési megállapodás megkötése esetén az ügyfél kérheti-e adatai passzíválását. Ebben az ügyben további konzultáció szükséges a BISZ Zrt.-vel és a PSZÁF-fal.

5. Konzultáció a PSZÁF-fal

Az E-hírlevélben megjelent írásunkat követően konzultációra hívott a PSZÁF piacfelügyeleti igazgatósága, melynek alkalmával megvitattuk a nem illegális, de nem is felügyelt intézményként működő, félrevezető tájékoztatással széles lakossági csoportoknak gyakran kárt okozó vállalkozások felszámolásának lehetséges módjait.

6. Partnerségi megállapodás kezdeményezése a minisztériumokkal

A jogszabályok előkészítésében való társadalmi részvételről szóló 2010. évi CXXXI. törvény rendelkezései szerint a jogszabály előkészítésért felelős miniszter stratégiai partnerségi megállapodásokat alakít ki azokkal a szervezetekkel, amelyek egy-egy jogterület szabályozásának előkészítésében képesek széles társadalmi, szakmai érdekeket megjeleníteni. A Magyar Bankszövetség mindig is törekedett arra, hogy a kölcsönösen előnyös érdekviszonyok feltárásán és megértésén alapuló együttműködést alakítson ki a kormányzati szervekkel. Ezért kezdeményeztük partnerségi megállapodás kialakítását a Nemzetgazdasági Minisztériummal, a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériummal, a Vidékfejlesztési Minisztériummal, a Nemzeti Erőforrás Minisztériummal és a Nemzeti Fejlesztési Minisztériummal.

Külön levélben kerestük meg Dr. Székely László urat, aki a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumban az új Polgári Törvénykönyv megalkotásáért felelős miniszteri biztos. Kértük, hogy a Polgári Törvénykönyv egyeztetési folyamatába vonja be a Magyar Bankszövetséget.

A megkeresett szervezetektől biztató válaszokat kaptunk a jövőbeni együttműködésre. Együttműködési megállapodást, illetőleg stratégiai partnerségi megállapodást kötött a Bankszövetség a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletével és az Országos Betétbiztosítási Alappal.

7. Együttműködési szerződés az ORFK-val

Április 1-jén a Belügyminiszter jelenlétében aláírásra került a Magyar Bankszövetség és az Országos Rendőr főkapitányság közötti Együttműködési Megállapodás. Ez a megállapodás lép helyébe annak a több éven át jól működő szerződésnek a helyébe, amely eddig is jelentős mértékben segítette a pénzügyi szektor esetében a bűnmegelőzést és a felderítést. A jelen megállapodás figyelembe veszi mindazokat a megváltozott körülményeket, amelyek az elmúlt öt évben szükségessé tették az együttműködés kereteinek és tartalmának módosítását, ilyen például az elektronikus bűnözés terjedése, vagy például az adathalászat egyre gyakoribb előfordulása. Ennek értelmében a Bankszövetség és az ORFK együttműködik a bankok elleni intellektuális és erőszakos bűncselekmények hatékony megelőzésében és felderítésében, továbbá közösen keresik a bankoknak címzett rendőrségi adatkérések tartalmát és technikáját.

8. Találkozó a MABISZ vezetőivel

Február végén szakmai eszmecserét tartottunk a Magyar Biztosítók Szövetségének új vezetőivel: dr. Molnos Dániel főtitkár úrral és dr. Kerékgyártó Csaba főtitkárság vezető és nem-életbiztosítási tagozatvezető úrral. A megbeszélések tárgya a közvetítói szabályozás időszzerű kérdései és a lakáshitelezéshez kapcsolódó biztosítási szerződések ügye volt.

9. Lakossági banki konferencia

Márciusban a Bankszövetség több munkatársa előadást tartott a „Lakossági Üzletág a bankszektorban, 2011.” című (IIR Magyarország) konferencián. Az általunk tárgyalt fő témák a lakossági üzletágra vonatkozó szabályozás új jelenségei, az adósmentés, kilakoltatási moratórium, az ingyenes alapszámla kérdése voltak.

10. Megbeszélés az agrárhitelezésről

A Bankszövetség kezdeményezésére az agrárgazdaságért felelős államtitkár tájékoztatást tartott az érdekelt bankok szakértőinek a mezőgazdasági támogatások szabályainak ez évi mértékéről és várható változásairól. Hangsúlyozta, hogy jelentősebb változást 2012-től terveznek. A banki szakértők számos kérdést vetettek fel, melyre az államtitkár és munkatársai részletesen válaszoltak.

A Bankszövetség egyeztetést tartott a Vidékfejlesztési Minisztérium illetékes szakembereivel az Agrár Forgóeszköz Hitelprogramról.

A bankok szakértői tájékoztatást kaptak az Agrár Széchenyi Kártya bevezetésének előkészületeiről. Az alapkérdések kormány általi jóváhagyása után kerül sor részletes egyeztetésre.

Az FVM kezdeményezte az MFB élelmiszeripari bankgarancia programjának a malomipar szempontjából történő módosítását. A malomipar képviselői ugyanis jelezték, hogy a szerintük magas hitelkamatok és garancia díjak miatt nem tudják finanszírozni gabonakészleteiket. A témában tartott megbeszélésen az MFB képviselője vállalta, hogy a későbbiekben konkrét javaslatokat terjeszt elő.

11. KKV hitelezés

A Bankszövetség kezdeményezésére a Nemzeti Fejlesztési Ügynökség és a Magyar Vállalkozásfinanszírozási Zrt. vezetői tájékoztatást adtak az Új Széchenyi Terv prioritásairól és az ahhoz kapcsolódó finanszírozási kérdésekről.

12. Az energia tárgyú törvények módosításának hitelezési problémái

A tagbankok szakértői ad hoc munkacsoportot alakítottak annak megvitatására, hogy az energia tárgyú törvények módosítása és a kötelező áramátvételi tarifarendszer (KÁT) várható módosítása hogyan érinti a bankokat. 2011. 07. 01-től az áram ártámogatása minden erőmű részére megszűnik. A változtatás 149 hőerőművet érint, amelyek jelentős részét különböző bankok finanszírozzák. A támogatási rendszer változása következtében számos cég kerülhet nehéz helyzetbe, és feltételezhető, hogy problémás lesz a hitel visszafizetése.

A tagbankok szakértői felvetették, hogy a Bankszövetség Elnöksége levélben kérje fel a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy tegye lehetővé a Bankszövetség szakértőinek részvételét a szabályozás kidolgozásában. A szóban forgó téma azért is különösen kényes, mert amennyiben finanszírozási nehézségek miatt néhány cég kénytelen leállni, akkor nem csak az a probléma jelentkezik, hogy nem fizetik vissza a hitelt, hanem az is, hogy számos városban nem lesz, aki áramot szolgáltatson a közületek és a lakosság részére. Természetesen a fentiek miatti kiszámíthatatlan szabályozási környezet elbizonytalanítja a befektetőkön felül a bankokat is, ami a probléma eszkalálódásához vezethet, ezáltal kérdésessé teszi a jövőbeni energetikai projektek megvalósítását és banki finanszírozását.

13. A bankok kommunikációs vezetőinek valamint a média képviselőinek találkozója

A Bankszövetség negyedik alkalommal rendezte meg tagbankok kommunikációs vezetőinek, valamint a vezető gazdasági és pénzügyi újságírók találkozóját. Ez a fórum a Bankszövetség számára lehetővé teszi, hogy az év elején bemutassa a Szövetség előtt álló legfontosabb feladatokat, valamint rövid értékelést adjon a bankszektor helyzetéről, eredményeiről és problémáiról. A rendezvényt egyaránt hasznosnak tartják a tagbankok képviselői és az újságírók, mivel kötetlen körülmények között erősíthetik szakmai és személyes kapcsolataikat.

14. Bankszövetségi Munkacsoportok

14.1 Általános Compliance Munkacsoport

A Munkacsoport idei első ülésén korábbi kollégánkat, Gázmár Zoárdot, a PSZÁF ügyvezető igazgatóját látta vendégül, aki ismertette az új felügyeleti struktúrát, az új felügyeleti politikákat és prioritásokat.

14.2 Pénzforgalmi Munkacsoport

A havi gyakorisággal ülésező munkacsoport megbeszélésein a résztvevők, a pénzforgalmi jogszabályoknak a gyakorlati életben történő alkalmazása során felvetődött problémákat beszéltek meg. Megoldást kerestek többek között a MasterCard nemzetközi kártyatársaság által Magyarországon is kötelezővé tenni kívánt tranzakciók (MoneySend, idegen ATM-nél is kezdeményezhető PIN kód csere és egyenleg lekérdezés) bevezetésére. Ezeket a témákat a Bankkártya és a Pénzmosás elleni munkacsoportokkal is egyeztették. Végül arra jutottak, hogy nincs lehetőség az egységes fellépésre, így a kártyatársaság és a bankok közötti egyedi szerződésekben rögzítetteknek megfelelően, egyenként rendezik a felvetődött problémákat és a határidő módosítás iránti kérélmeket.

a munkacsoport fölkérésére a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyeletének ügyvezető igazgatója, Siklósi Máté tájékoztatót tartott arról, hogy az új PSZÁF törvény milyen változtatásokat tesz szükségessé a bankok fogyasztóvédelemmel kapcsolatos szemléletében. A Pénzügyi Békéltető Testület létrehozásával és működésével összefüggésben a bankoknak milyen kötelezettségeik vannak, illetve milyen elvárásoknak kell megfelelniük. Ismertette a PSZÁF négy csoportba (PSZÁF elnökének ajánlása, PSZÁF Felügyeleti Tanácsának ajánlása, PSZÁF ajánlásai, Egyéb ajánlások) sorolható ajánlási rendszerének jellemzőit. Kitért az ajánlások jogi természetére, normatív tartalmára, a panasz eljárásban történő hivatkozás szó szerinti idézésére, a bennük foglaltak teljesítésének módjára, a nem teljesítés szankcionálására, az ajánlások aktualizálására és hatályon kívül helyezésére. Beszélt arról,

hogy bankközösségi, illetve banki szinten a hatóság mikor tekinti indokoltnak és közös bölcsességként felhasználhatónak az egyedi állásfoglalásokat. Ismertette a banki fogyasztóvédelmi ügyekért felelős kapcsolattartó feladatait, hatáskörét, a képzettségével, tevékenységével kapcsolatos elvárásokat, ellenőrzésének módját.

A Magyar Posta Zrt.-vel felmerült probléma megoldása érdekében a munkacsoport tagjai abban állapodtak meg, hogy az MNB Pénzforgalom és értékpapír-elszámolási területének állásfoglalását kéri a postai pénzforgalmi közvetítő szolgáltatással kapcsolatos szerződés azon részével, hogy jogszabály sértő-e az a postai gyakorlat, hogy a hitelintézet rendszerében nem értelmezhető, illetve nem érvényes bankszámlára történő megbízás utólagos kezelését a nem vállalja. Az állásfoglalást kérő levélre a jegybanktól még nem érkezett válasz.

14.3 Bankkártya Munkacsoport

A Bankkártya Munkacsoport alakuló ülésén részt vettek a MasterCard képviselői, valamint a MoneySend szakértője, Brian Morris is és válaszoltak MoneySend témával kapcsolatban fölmerült banki kérdésekre. Brian Morris előadása a MoneySend minden részletére kitért és szakmai szempontból rendkívül hasznosnak bizonyult.

A nemzetközi kártyatársaság által a MoneySend bevezetésére adott határidő, valamint egy váratlan esemény, az Aeroviva megszűnésével kapcsolatos egységes panaszkezelési eljárás kidolgozása szükségessé tett egy soron kívüli megbeszélést. Az Aeroviva esetéből levonható tanulságok fölhasználásával, a probléma megoldására alakult ad hoc munkacsoport kidolgozta a kereskedők, vagy szolgáltatók csődje esetén a bankok által alkalmazandó hazai szabályt, amely akkor léphet hatályba, ha a magyar bankok egységesen támogatják azt és egyenként jelzik a MasterCard felé annak elfogadását. A megbeszélésen bemutatkozott a VISA magyarországi képviselője, aki előadásában ismertette a VISA Marketing Fórum létrehozására vonatkozó tervét. Beszélt arról, hogy készül a magyar nyelvű VISA honlap. A visszaélések könnyebb felderítése érdekében a rendőrök számára kisokos kézikönyvet állítanak össze. Fölhívta a figyelmet az érintés nélküli kártyaelfogadás terjedése érdekében szükséges összefogásra.

14.4 IT Biztonsági Munkacsoport

Az Erste Bank munkatársától március 11-én érkezett e-mail-ből értesültünk arról, hogy a Magyar Bankszövetség nevéhez nagyon hasonló néven adathalászat indult. Az eseményről tájékoztattuk tagbankjaink vezérigazgatói titkárságait, valamint a honlapunkon megjelentettük az adathalász levél szövegét azzal a fölhívással, hogy a Magyar Bankszövetség soha nem kér be olyan adatokat, amelyek a levélben olvashatók. Továbbá kértük a bankkártyával rendelkező bankszámla tulajdonosokat, hogy ezeket az adatokat ne adják meg. A „MAGYAR NEMZETI BANKSZÖVETSÉG” néven indított adathalász akciót bejelentettük a rendőrségnek.

14.5 Humánerőforrás Munkacsoport

A Munkacsoport többször konzultált a PSZÁF illetékes vezetőjével, valamint az NGM munkatársával a készülő javadalmazási kormányrendeletéről és a hozzá kapcsolódó PSZÁF Ajánlásról. A munkacsoport tagjai számos észrevételt tettek a kormányrendelet és az Ajánlás tervezethez. Tekintettel arra, hogy a kormányrendelet alapja az a CEBS ajánlás, amely a válság miatt az irreálisan magas vezetői fizetések, jutalmak korlátozását, a

teljesítményértékelés fokozott figyelembe vételét, a Magyarországon működő pénzügyintézeteknél lényegesen nagyobb intézményeknél a kifizetések csökkentését célozza, ennek magyar alkalmazásánál számos értelmezési probléma merült fel. A magyar bankoknál nehézséget jelent a nem készpénzben (részvényben, értékpapírban) történő kifizetés teljesítése. Ugyancsak kérdéseket vet fel a halasztott fizetés értelmezése, a törvény hatálya alá tartozó személyek meghatározása. A bankok által felvetett problémákat a törvényalkotó hasznosnak találta, s ígéretet tett arra, hogy ezeket a jogszabályban igyekeznek figyelembe venni. A jogszabály kihirdetése késik, s így a bankoknak kevés idejük marad arra, hogy felkészüljenek a júniustól alkalmazandó új előírásokra.

14.6 E-végrehajtók

A Magyar Bankszövetség tagjai jelezték, hogy a Magyar Bírósági Végrehajtói Kamarával (MBVK) 2009-ben megkezdett, és tagbankjaink többségében már bevezetésre került, a végrehajtói megkeresések elektronikus lekérdezését biztosító rendszerek hibátlan működése ellenére, még mindig jelentős azoknak a végrehajtóknak a száma, akik nem álltak át a rendszer használatára. Ezek a végrehajtók továbbra is papíron nyújtják be a bankokhoz lekérdezéseiket, amelyek földolgozása megnehezíti a bankok munkáját. Ezt a problémát már az elmúlt évben is jeleztük az MBVK-nak, de most ismételten összeállítottuk azoknak a végrehajtóknak a listáját, akiknek még 2011-re sem sikerült átállniuk az elektronikus földolgozásra. Ismételten kértük a Kamarát, hogy segítsenek rávenni a listán szereplő végrehajtókat arra, hogy változtassanak munkamódszerükön.

14.7 A bankszámladíjak összehasonlíthatóságát szolgáló uniós önszabályozás munkacsoport megalakulása

Az EU Bizottság és az unió fogyasztóvédelmi szervezete (BEUC) által erősen szorgalmazott önszabályozás előkészítési munkái (amelyek az európai bankok bizottságának <EBIC> szervezésében folytak) 2011. elejére olyan fázisba érkeztek, amelyek szükségessé tették a hazai szakemberek intenzívebb bekapcsolódását.

A Bankszövetség felkérésére mintegy 10 bank szakértői jelentkeztek abba a munkacsoportba, amelynek első feladata az önszabályozás főbb döntési pontjait felmérő EBIC kérdőív megválaszolása volt.

A tervezett önszabályozás értelmében minden nemzeti közösség mintegy 10 darab, folyószámlához kapcsolódó szolgáltatást választ ki, ezeket egységes névvel látja el, s egységes formában teszi közzé minden csatlakozó bank a 10 szolgáltatás díjait. Az egységes elnevezés és megjelenítési forma biztosítaná a folyószámlák díjainak összehasonlíthatóságát.

A bankszövetségi munkacsoportnak mindenekelőtt el kellett döntenie, hogy miként viszonyuljon a PSZÁF által tervezett, hasonló jellegű díjmegjelentési tervhez. Az a döntés született, hogy amint véglegeződni látszik az uniós tervezet, a Bankszövetség kezdjen tárgyalásokat a PSZÁF-fal a hazai bankközösség által kidolgozott önszabályozás elfogadásáról.

A munkacsoport döntött arról is, hogy

- ↳ pontosan 10 darab, a hazai pénzforgalmi struktúrára jellemző, folyószámlához kapcsolódó szolgáltatást fog kiválasztani (pl. átutalás, készpénzfelvétel, csoportos beszédés),

- ↳ ezek egyértelmű definiálásához - amint az EU önszabályozási elvek is előírják - fogyasztóvédelmi szervezet segítségét is igénybe veszi,
- ↳ a 10 szolgáltatás egyértelmű beazonosíthatósága és beárazhatósága érdekében – hasonlóan a THM számítás módszeréhez – igyekszik e szolgáltatások tipikus összegét/ igénybevételi módját meghatározni.
- ↳ a folyószámla-csomagok esetében alkalmazza az EBIC által kidolgozott módszertant,
- ↳ a konstrukció bevezetésére az önszabályozás EU-s szintű elfogadásától számítva 18 hónapot tart szükségesnek (először a nemzeti önszabályozást kell elfogadni, majd a bevezetéshez megfelelő felkészülési időt kell biztosítani),
- ↳ e határidő meghosszabbodhat, ha az EU azt is előírja, hogy a folyószámla használat során felszámított díjakról éves összesítést kell az ügyfelek részére szolgáltatni.

A munkacsoport válaszait megküldtük az EBIC részére.

MELLÉKLET

NEMZETKÖZI KITEKINTÉS: SZABÁLYOZÁS, FELÜGYELET - EURÓPAI BANKFÖDERÁCIÓ

1. Szabályozási fejlemények

1.1 Bázis III - CRD4

1.1.1 CRD4

Az eredeti tervekhez képest késik az Európai Bizottság CRD4-re vonatkozó újabb szabályozási javaslata, elkészülte 2011 nyarára/őszére várható. A javaslat külön figyelmet fordít az európai sajátosságokra: így a tőkedefinícióra (a közöségi részvényekre nincs egységes, általánosan elfogadott európai meghatározás), a likviditásszabályozásban az anya/fogadó (home/host) aspektusokra, valamint a korábbi kibocsátások kezelésére (grandfathering)¹. A javaslattal együtt publikálják majd a szabályozási csomag GDP-re gyakorolt hatását vizsgáló QIS eredményeit is. A globális kumulatív hatásvizsgálatra (amely felöleli a betétbiztosítási szabályok, a válságkezelési keretek, illetve a Bázis III bevezetésének az együttes hatását) a válságkezelés keretekre vonatkozó dokumentum megjelenésével egy időben kerül majd sor. A jelenlegi elképzelések szerint a CRD4 végleges szövegéről 2013 végére várható a megegyezés.

Az Európai Bizottság szándékai szerint a CRD4 részben rendeleti formában (regulation), részben direktívában ölt testet. A rendeletben a bankokra vonatkozó részek szerepelnek (az anticiklikus többlettartalékokra vonatkozó szabályok kivételével), ami azt is jelenti, hogy a CRD-ben lévő szabályok egy része átkerül a közvetlenül alkalmazandó rendeletbe. A direktíva elsődlegesen a felügyeletekre vonatkozó (pl. 2. pilléres) szabályokat tartalmazza. Mindez még vitatott, mert a tagországok ellenzik a teljes harmonizációt. Az Európai Bizottság ugyanakkor a jelzáloghitelezés (súlyozás, LTV értékek) kivételével eltökélt az összes nemzeti opció és diszkréció eltávolítására. Az egységes európai szabálykönyvben a nemzeti opciókat és diszkréciókat illetően az egyik legfontosabb változtatás az lehet, hogy a sztenderd módszerben megszüntetik a bankokkal szembeni követelések súlyozásának a kétféle lehetőségét: a központi kormányzathoz igazodó súlyozásra (opció1) a jövőben nem lesz mód, s az opció2 - amelynek értelmében a nem minősített partnerbankok 50%-os súlyt kapnak - lesz az általános szabály.

A nettó stabil finanszírozási rátát (NSFR) érintően a CRD4-ben csak jelentési kötelezettségek szerepelnek majd, mértékek és követelmények nem. A likviditás lefedettségi rátára (LCR) egy az egyben a Bázis III definíciót alkalmazzák, de kiegészítik egy 2015-re vonatkozó felülvizsgálati klauzulával. A megfigyelési szakaszban a bankoknak nem kell nyilvánosságra hozniuk az LCR mutatókat.

A rendszerszempontról fontos intézmények szabályozását illetően az Európai Bizottságnak az az álláspontja, hogy azt alapvetően a válságkezelési keretekben kell kezelni, a felügyelet megerősítésével (helyszíni vizsgálatokra való kötelezéssel), illetve pótlólagos veszteségviselő

¹ Ezen a területen nehézséget jelenthet a Bázis III-ban és CRD2-ben foglaltak összehangolása.

képességek megteremtésével. Az Európai Bizottság nincs meggyőződve arról, hogy a problémára a többlet tőkekövetelmény előírása lenne a helyes válasz, de a vita nemzetközi szinten még nem dőlt el.

Az EBIC² a CRD4-gyel kapcsolatban az Európai Bizottsághoz írt levelében **kiemelte**, hogy a szabályozás során különös hangsúlyt kell fektetni az európai bankszektor sajátosságaira. A versenyképesség megőrzése érdekében a más joghatóságokban folyó törvényhozási fejleményekre is megfelelő figyelmet kell fordítani. Hasonlóan fontos az árnyékbanki tevékenység visszaszorítása. A hatásvizsgálatoknál a terítéken lévő szabályozási változtatások együttes hatását kell számításba venni.

Az EBIC alapvetően támogatja az egységes szabálykönyv kialakítását, azzal a kitételrel, hogy az egységes szabálykönyv indokolt esetben figyelembe veszi a nemzeti és termék sajátosságokat. Ugyancsak helyesli a szabályok pótlólagos kiegészítésének (goldplating, túlcizellálás) a tilalmát. A levél végezetül hangsúlyozza, hogy a Bizottságnak nem szabad újra nyitni azokat a kérdéseket, amelyekről a CRD megalkotása és korábbi két módosítása során már megegyeztek.

Az EBF Bankfelügyeleti Bizottsága munkacsoportot hozott létre az egységes európai szabálykönyv (single rule book) kialakításával kapcsolatos munkákra. (Az egységes szabálykönyv kialakításában az EBA játszik kulcsszerepet.). A nemzeti diszkréciókkal kapcsolatban a munkacsoport az alábbi szempontokra világított rá:

- ↳ A fedezett kötvényeket (covered bonds) érintő nemzeti diszkréciók megszüntetésekor különleges óvatossággal kell eljárni. Ugyanez érvényes a jelzáloghitelekre vonatkozó kedvezményes súlyozás (lakáshiteleknél 35%, kereskedelmi ingatlan hiteleknél 50%) megváltoztatására.
- ↳ A felelős hitelezés elvéből kiindulva sokan az LTV értékek kötelező limitjének a szükségessége mellett érvelnek.
- ↳ A sztenderd módszer alkalmazása (és az IRB részleges használata) esetén a bankokkal szembeni kitétségek opciói szerinti súlyozásának a megszüntetése súlyos következményekkel jár.

Az Európai Bankföderáció (EBF) a CRD4 kapcsán alapvetően fontosnak tartja, hogy a likviditást érintően egyelőre csak a jelentési kötelezettségek kerüljenek be a rendeletbe.

1.1.2 USA szabályozás

Az USA bankszabályozási és bankfelügyeleti hatóságai elkötelezettek a korábbi bázeli döntések (kereskedési könyv, értékpapírosítás tőkeszükséglete) és a Bazel III szabályozási csomag bevezetése mellett. Ugyanakkor nem világos, hogy a Dodd-Frank törvény külső minősítések felhasználását tiltó rendelkezését hogyan alkalmazzák. A hatóságok alternatív megoldásokat keresnek, de nem optimisták az eredményt illetően³. A törvény megváltoztatása a jelenlegi kongresszus alatt valószínűtlen, inkább a bevezetés csúszása várható.

A Fed rendszerszempontról fontos intézményekre (SIFIs) vonatkozó szabályainak területen kívüli alkalmazási kötelezettsége (különös tekintettel a tőkeszükségletre) attól függ, hogy a

² European Banking Industry Committee: az európai pénzügyi érdekvédelmi szövetségek közös bizottsága.

³ Az európai bankok körében széleskörű aggodalom, hogy az USA-ban nem fogják bevezetni a bázeli megállapodásoknak megfelelő szabályozást, ezért vannak olyan javaslatok, amelyek az USA-beli bevezetéshez kötnék a CRD4 - vagy annak bizonyos részeinek - a hatályba léptetését.

nemzetközi tárgyalások rövidtávon eredményesek lesznek-e. A FDIC⁴ US SIFIs-re vonatkozó végrendelet készítési és rendezett felszámolási előírásai ugyancsak érinthetik a külföldi bankokat.

A kongresszus mérsékelné, sőt bizonyos elemeit illetően akár hatályon kívül helyezné a Volcker féle szabályozást⁵. A hatóságok elkötelezettek a Pénzügyi Stabilitási Tanács javadalmazásra vonatkozó szabályozása mellett, s úgy tekintik, hogy az USA megfelel a vonatkozó előírásoknak.

1.2 Likviditás - finanszírozhatóság

1.2.1 EBA⁶ tervek a likviditás figyelés egy további eszközére

A likviditási szabályok CRD4-be való implementálásában a megfigyelési periódus és az átmeneti időszak során az EBA játssza a főszerepet. Az EBA a jövőben a Bázeli III szabályozás által bevezetett likviditási mutatókon túl egy lejáratú lépcsőket tartalmazó jelentést (Maturity Ladder Reporting Framework (MLR)) is alkalmazni szeretne, amely a banki likviditás vizsgálatára (monitoring) szolgál. Az MLR-t a felügyeletek normál (nem stressz) időszakokban használnák, egyedi és csoportszinten. A jelentés célja, hogy a lejáratú hiányok mérésével alapot szolgáltatson a bankvezetés és a felügyeletek közötti párbeszédhez a feltárt nettó finanszírozási hiányok áthidalása érdekében. Ez a jelentés jobban igazodna a bankok gyakorlati eszköz-forrás menedzsmentjéhez, s a szerződéses feltételeken túl a tényleges „viselkedési” jellemzőket is figyelembe venné. Az MLR bevezetése további jelentési kötelezettséget róna a bankokra, ezért azt az iparági szakértők az előzetes konzultációkon nem igazán támogatták. Az MLR nyilvános konzultációra bocsátásáról később döntenek. Az EBA az MLR-t kötelező technikai sztenderdnek szánja és globális szinten, a Bázeli Bizottságnál is szorgalmazza a bevezetését.

1.2.2 IIF kutatás: a szabályozási reform hatása a bankok finanszírozhatóságára

A március végén megjelent tanulmány azt vizsgálja, hogy a bankok tőkéjére és likviditására vonatkozó, korábbinál szigorúbb szabályok, milyen hatást gyakorolnak a bankok finanszírozási költségeire, illetve a gazdaság egészére. A kutatás legfontosabb megállapításai a következők:

- ↳ A bankokat érintő szabályozási reform szélesebb gazdasági hatásainak a vizsgálatok alapvetőek a bankok finanszírozását érintő kérdések.
- ↳ A szigorúbb szabályozás potenciálisan megemelheti a bankok számos különböző csatornán keresztül történő finanszírozásának a költségeit.
- ↳ A döntéshozók és az kutatók hangsúlyozzák, hogy a költségek növekedése limitált lesz, s ezáltal csak mérsékelt hatást gyakorol az egész gazdaságra.
- ↳ A tanulmány szerzői szkeptikusak az előbbi véleményt illetően, hiszen a tőke és a kölcsön kínálati görbéje egyaránt emelkedő, különösen rövidtávon.
- ↳ A jelenre vonatkozó adatok azt mutatják, hogy a tőke és a kölcsön ára viszonylag magas.

Összességében az a képzet, hogy a bankok olcsón juthatnak a szabályozás által megkövetelt többlet tőkéhez és többlet likviditáshoz, mert a befektetők a korábbinál biztonságosabbnak

⁴ Federal Deposit Insurance Corporation: az USA betétbiztosítási hatósága

⁵ Lásd 2009. 2. negyedéves jelentésünket.

⁶ EBA: European Banking Authority (Európai Bankfelügyeleti Hatóság)

tekintik a bankokat, irreálisnak látszik, hiszen a bankokba befektetett 1 \$ részvénytőke azonnal kevesebbet ér, mint 1 \$ banki eszköz.

1.2.3 A likviditást érintő hatásvizsgálatok

A CEBS által márciusban publikált mennyiségi hatásvizsgálat úgy találta, hogy a vizsgálatba bevont bankoknak 1.800 milliárd euró pótlólagos forrásra lenne szükségük a nettó stabil finanszírozási ráta (NSFR) elvárt szintjének a teljesítéséhez, míg a likviditás lefedettségi ráta (LCR) betartásához a becslések szerint ezer milliárd eurónyi pótlólagos likvid eszközre lenne szükség.

Az Európai Bankföderáció Végrehajtó Bizottsága úgy döntött, hogy a belső felmérés helyett, egy tanácsadó cég bevonásával vizsgálja meg a tervezett likviditás szabályozás európai bankokra gyakorolt hatásait. Az eredményeket június közepén publikálják, aggregált formában, az egyes intézmények, vagy piacok hiányosságainak a bemutatása nélkül.

1.3 A bankok központi elszámoló partnerekkel (CCP-k) szembeni tőkekövetelményének szabályozása

A derivatív ügyletek CCP-ken keresztül történő elszámolásának a rendeleti előírására vonatkozó javaslatát követően az Európai Bizottság - a Bázeli Bizottsággal párhuzamosan - konzultációs dokumentumot adott közre a CCP-kkel szembeni kitétségek tőkekövetelményéről. A javaslat 2%-os, kedvezményes súlyt rendel az elismert („qualifying”) CCP-kkel szembeni követelésekhez, míg a nem elismert CCP-kkel szembeni kitétségek az általánosan alkalmazott 8%-os kockázati súlyt kapják.

A javaslattal szemben az IBFed⁷ két fő fenntartást fogalmazott meg:

- ↳ A CCP-kkel szembeni tőkekövetelmény előírása a jelen helyzethez képest kedvezőtlen változás, s olyan hátrányos következményekkel járhat, amelyek felülírják a várt felügyeleti előnyöket. Az elismert és az egyéb CCP-k közötti megkülönböztetés ugyancsak aggályos. Az is megkérdőjelezhető, hogy a CCP-kben rejlő makro kockázatok kezelhetők-e mikroprudenciális szabályozással.
- ↳ A CCP-k kockázatának a megítélésénél, s következésképpen a tőkekövetelmény előírásnál indokolt volna figyelembe venni a CCP-k szabályozása terén az EU-ban, az USA-ban és egyéb joghatóságokban a közelmúltban már elért eredményeket.

Az EBF szerint a CCP-k szabályozásánál figyelemmel kell lenni a prudenciális szabályozási követelmények általános szigorodására, nevezetesen a piaci kockázatok stressz helyzetekhez kapcsolódó tőkekövetelményeire. Minden új szabálynak kockázat érzékenynek kell lennie és arányosnak a tényleges kockázati kitétséggel. Ugyanakkor nem világos, hogy a bankok CCP-kkel szembeni kitétségéhez kapcsolódó tőkekövetelménye milyen kölcsönhatásban áll a nagykockázati szabályozással.

1.4 Működési kockázat

⁷ International Banking Federation: Nemzetközi Bankföderáció, tagjai az Amerikai USA Bankszövetség, az Ausztrál Bankszövetség, a Kanadai Bankszövetség, a Kínai Bankszövetség, az Európai Bankföderáció, az Indiai Bankszövetség, a Japán Bankszövetség, a Koreai Bankföderáció, az Orosz Bankszövetség és a Dél-Afrikai Bankszövetség

A Bázeli Bizottság 2010 decemberében két, a működési kockázattal kapcsolatos konzultációs dokumentumot tett közzé. A Bizottság mindkét dokumentumhoz 2011. február 25-ig várta az észrevételeket.

1.4.1 A működési kockázat kezelése és felügyelete

A működési kockázat kezelésének és felügyeletének a helyes gyakorlatait tárgyaló útmutató a Bizottság 2003-ban kiadott dokumentumának a továbbfejlesztése az azóta alkalmazott gyakorlatok, valamint a piaci szereplőkkel folytatott eszmecsere figyelembe vételével. Visszatükrözi a működési kockázatkezelés 2003. óta elért eredményeit, a legjobb iparági gyakorlatokat és a felügyeleti tapasztalatokat. A dokumentum 11 működési kockázatkezelési alapelvet részletez a kockázatkezelés alapjai, a vállalatirányítás, a kockázatkezelési környezet, illetve a nyilvánosságra hozatal köré csoportosítva. Az alapelvek között szerepel az igazgatóság meghatározó szerepe a kockázatvállalásban, illetve a teljesen integrált kockázatkezelés kialakításának a szükségessége. A vállalatirányítást érintően a Bizottság lefekteti az igazgatóság, illetve a felső vezetés közötti munkamegosztás szabályait. A kockázatkezelési környezetet érintően az útmutató részletezi a működési kockázatok beazonosítására és mérésére, követésére (monitoring) és jelentésére, ellenőrzésére és csökkentésére, valamint az üzletmenet folytonosságának a biztosítására vonatkozó elveket. A nyilvánosságra hozatalt érintő alapelv, hogy a bank által közzétett információknak biztosítaniuk kell, hogy a piaci szereplők megérthessék a bank működési kockázatkezelési filozófiáját.

Az IBFed a konzultáció során három szempontra hívta fel a figyelmet:

- ↳ A felügyeleti hatóságoknak elvárásaik kialakításánál, az alapelvek alkalmazása során tekintetbe kell venni az egyes bankok sajátosságait: méretét, tevékenységi körét, komplexitását és kockázati profilját.
- ↳ Az Igazgatóságoknak nem szabad olyan feladatot, felelősséget előírni, amely konfliktusba kerülhet stratégiai szerepükkel. (Az Igazgatóság legyen stratégiai döntéshozó, operacionális felelősség nélkül.)
- ↳ A megfogalmazott alapelveknek kockázat alapúnak és nem előíró jellegűnek kell lenniük.

1.4.2 Felügyeleti útmutató a működési kockázat fejlett mérési módszeréhez (AMA)

A működési kockázat fejlett mérési módszeréhez kapcsolódó felügyeleti útmutató a szabályozói tökeszükséglet kereteket alkalmazva rávilágít arra, hogy a működési kockázat kezelése az elmúlt időszakban sokat fejlődött, s a kockázatkezelési és mérési módszertanok halmazának a szűkülése felé halad. Az útmutató célja e módszerek vállalatirányítási, adatkezelési és modellezési aspektusainak a bemutatása.

Az IBFed számos pontosító megjegyzést fűzött a dokumentumhoz, ráirányítva a figyelmet a validáció és az ellenőrzés függetlenségére; az igazgatóság és a felső vezetés közötti felelősség elhatárolására; a bruttó veszteség alkotó elemeire; a függő veszteség beszámítására; a jogi események kezelésére; a szcenárió elemzésen alapuló AMA modellekre; az egyedi és csoportos(itott) veszteségekre; a megtérülésekre; a biztosításokból származó kockázat mérséklésre; valamint az AMA modellek felügyeleti felülvizsgálatára és értékelésére.

1.4.3 EBF válasz a működési kockázat fejlett mérési módszerének a változására vonatkozó (CP45) konzultációs dokumentumra

Az EBF üdvözölte a CEBS/EBA azon szándékát, hogy meghatározzák a működési kockázat fejlett mérési módszerének a változtatására vonatkozó kereteket. A javasolt osztályozási rendszer megfelelő alapul szolgál az illetékes hatósággal való párbeszédhez. Az EBF hasznosnak tartaná annak az explicit kimondását, hogy felvásárlások (takeovers) esetén elégséges annak a bejelentése, hogy a csoport az adott leányvállalatnál továbbra is az AMA-t alkalmazza. Az AMA módszer változtatásának az előzetes bejelentési kötelezettségére az EBF 6 hónapot javasol, hiszen a CRD is ennyi időt ír elő a hatóságoknak, hogy közös döntést hozzanak a modellhasználatról.

1.5 Bankválság-kezelési keretek

Az Európai Bizottság az októberi kommunikációját⁸ követően januárban munka dokumentumot tett közzé a bankválság-kezelés lehetséges európai kereteinek a technikai részleteiről. Az új válságkezelési keretek célja, hogy közös és hatékony felhatalmazást, illetve eszközöket adjanak a hatóságok kezébe a bankválságok rendezésére, megóvva az adófizetőket a felmerülő költségektől. A végső cél, hogy a bankok anélkül mehessenek csődbe, hogy veszélyeztetnék a pénzügyi stabilitást, hogy minimálisra csökkenjen a fertőzés kockázata, és biztosított legyen az alapvető pénzügyi szolgáltatások folytonossága.

A konzultációra bocsátott kérdések lényegében megfelelték az októberi kommunikációban felvetetteknek, nevezetesen:

- ☞ Előkészítő és megelőző intézkedések, mint például helyreállítási és kibontakozási terv (RRP⁹) készítés előírása.
- ☞ Felhatalmazás a problémák orvoslását célzó, a válság elmélyülését megelőző korai beavatkozásra. A felügyelet jogot kap a menedzsment leváltásának az előírására, illetve a különösen kockázatos tevékenységek, vagy üzletágak betiltására.
- ☞ Válságkezelési eszközök bevezetése, így a csődbe került bank vagy cég stabil intézmény általi átvétele, vagy az eszközök (egy részének) átvitele, egy átmeneti híd bankba.
- ☞ Válságkezelési testületek felállítása válság megelőzési (elhárítási) és kezelési céllal.
- ☞ Az Európai Felügyeleti Hatóságoknak válsághelyzetekben koordináló és támogató szerepet kell kapniuk.
- ☞ Nemzeti válságkezelési alapokat (resolution funds) kell létrehozni, a bankok által befizetett hozzájárulásokból a jövőbeni válságkezelési költségek fedezésére.
- ☞ Az adósságleírás, vagy részvényre alakítás (bail in) válságkezelési eszközként való alkalmazása.
- ☞ A társasági törvények lehetséges módosítása.

Az EBF válságkezeléssel kapcsolatos alapvető szempontjai valamelyest kiegészültek a korábban megfogalmazottakhoz képest:

- ☞ Az EBF támogatja az olyan keretek kialakítását, amelyek minimalizálják a bankhibák fiskális-, illetve a rendszer egészére gyakorolt következményeit, és kiküszöbölik az erkölcsi kockázatot (moral hazard).
- ☞ Az azonos versenyfeltételek biztosítása érdekében a válságkezelési kereteket globálisan kell bevezetni.

⁸ Lásd a 2010 4. negyedéves jelentésünket.

⁹ Recovery and resolution plans

- ↪ Az Európai Bizottságnak tekintettel kell lennie a különböző szabályozási kezdeményezések átfedéseire és politikai döntéseket kell hoznia európai és globális szinten.
- ↪ Az európai válságkezelési kereteknek előre mutatóknak, kiszámíthatóknak és mindenre kiterjedőnek kell lenniük.
- ↪ Jogi biztonság szükséges a válságkezelésben résztvevő hatóságok és intézmények megbízhatóságát és elszámoltathatóságát illetően.
- ↪ A válságkezelés és a makro-prudenciális felügyelet kapcsolatát hangsúlyozni kell.
- ↪ A megerősített felügyelet és megelőzés eredményeként a válságkezelési eszközök alkalmazásának a szükségessé válása elkerülhető. A javasolt felügyeleti felhatalmazások többsége a CRD-ben már szerepel, csak használni kell azokat.
- ↪ Alapvető, hogy a válságkezelésben résztvevő valamennyi hatóság szerepét pontosan meghatározzák, és ne legyenek hiányok, vagy átfedések.
- ↪ A válság megelőzési, korai beavatkozási és válságkezelési intézkedéseket pontosan meg kell határozni beleértve a konkrét eszköztárat. Az eszközöket arányosan kell alkalmazni.
- ↪ Az RRP-eket és a többi válság megelőzési intézkedéseket a felügyelet nem használhatja önkényesen, egy egészséges pénzügyi intézmény működésébe való beavatkozásra, anélkül, hogy a reorganizációra ténylegesen szükség lenne.
- ↪ A beavatkozást kiváltó (trigger) mechanizmusnak transzparensnek, objektívnek és amilyen mértékig csak lehet előreláthatónak kell lennie.
- ↪ A különböző válságkezelési eszközöket az egyes válság fázisokhoz igazodva kell alkalmazni, világos különbséget téve a helyreállítási és kibontakozási célok között.
- ↪ A nettósítási megállapodások fontos szerepet kapnak a hatékony kockázat mérséklésben. Ezért a nettósítás kiiktatására vonatkozó javaslatok csak megfelelő hatásvizsgálat után mérlegelendők. Ha mégis sor kerülne a nettósítás felfüggesztésére, azt szigorúan be kell határolni.
- ↪ A reorganizációs alapok szükségességét és a betétbiztosítási rendszerekkel való szinergiákat az általános szabályozási keretek és felügyeleti reformok között kell áttekinteni, ideértve a betétvédelmi (DGSD) és a tőkekövetelmény (CRD) direktívákat.
- ↪ A banksődők költségeit a részvényeseknek és az egyéb veszteségviselő instrumentumok tulajdonosainak kell vállalniuk. A hitelezőket csak kivételes körülmények között érheti veszteség.
- ↪ Az anya és fogadó ország részvényeseit, illetve hitelezőit azonos módon kell kezelni, s valamennyi tagország pénzügyi stabilitási szempontjait tekintetbe kell venni.
- ↪ Az adósság leírasi, részvényátváltási (bail-in) mechanizmusok bevezetésüket megelőzően további elemzést és hatásvizsgálatot igényelnek.
- ↪ A bail-in mechanizmus csak végső esetben alkalmazható, akkor, amikor minden más beavatkozás elégtelennek bizonyult. Az eljárásnak transzparensnek kell lennie, és az átváltott (bailed-in) instrumentumok tulajdonosai nem kerülhetnek rosszabb helyzetbe, mint amibe a bank felszámolása esetén kerültek volna.
- ↪ A veszteségviselésben a részvényesek megelőzik a junior hitelezőket, ők pedig a szenior hitelezőket.

Vita van arról, hogy az adósság részvényyé konvertálása során milyen eljárást kövessenek, az átfogó vagy a célzott megközelítést. Az átfogó megközelítés rugalmas lehetőség a válságkezelő hatóságok számára; a tőkehiány ismeretében ők döntenek el, hogy a bank adósságainak milyen körét kell részvényyé alakítani. (Ez a megoldás bizonytalanságot jelent befektetői szempontból, a birtokolt eszközöket érintően.) A célzott kezelés esetén előre kijelölik és szerződésbe foglalják a kötelezettségek azon körét, amelyet válság esetén részvényyé alakítanak. (Ez a közelítés a befektető szempontjából biztonságos, de előfordulhat, hogy nem biztosítja a válság megoldásához a bank számára szükséges forrásokat.)

1.6 A befektető védelmi direktíva¹⁰ módosítása

Az Európai Parlament illetékes jelentéstevője (rapportőr) januárban hozta nyilvánosságra a befektető védelmi direktíva módosításával kapcsolatos javaslatát. A rapportőr legfontosabb céljai:

- ↳ a fogyasztók jelenleginél nagyobb védelme a maximális biztosítás összegének a megemelésével,
- ↳ az európai pénzügyi szolgáltatások piacának az egységesítése az uniós befektető védelmi rendszerek harmonizálásával,
- ↳ a befektető védelmi rendszerek hosszú távú finanszírozási elveinek a lefektetése.

A rapportőr nem támogatja a befektető védelem hatókörének a UCITS¹¹-okra való kiterjesztését, azt a UCITS direktíva felülvizsgálatával kapcsolná össze. A Bizottság által javasolt 50.000 EUR befektető védelmi összeghatárt 100.000 EUR-ra javasolja felemelni (a jelenlegi 20.000 eurós szintről), de az egyes tagországokban az ennél magasabb szintek is fennmaradhatnak. Támogatja a befektető védelmi alapok egységes elveken alapuló, ex ante finanszírozását, de a Bizottság által javasolt – a védett állomány 0,5%-t kitevő – célszintet túlságosan magasnak tartja. A nemzeti alapok egymás közötti hitelezését csak a szükséges feltöltés után, a Bizottság által javasoltnál (10%) kisebb mértékben (5%) támogatja.

Az EBF nem helyesli a betétvédelmi összeghatár megemelését, ezen a téren nem tartja szükségesnek a teljes harmonizációt. Szintén ellenzi a védelem UCITS-okra való kiterjesztését, s fenntartásokat fogalmaz meg a nemzeti alapok egymás közötti kötelező hitelezésével, az ex ante alapok feltöltésére rendelkezésre álló átmeneti periódus hosszával, valamint az alapokhoz való hozzájárulás szabályainak egyértelműségével kapcsolatban. Az alapok ex ante feltöltését a védett állomány 0,1%-ra látná reálisnak.

1.7 Európai uniós stressz teszt - Szenáriók és módszertan

Az EBA március közepén közzétette a 2011-es EU szintű stressz teszt szenárióit és módszertanát. A tesztben résztvevő bankok az európai bankrendszer mérlegfőösszegének 60%-át birtokolják. A stressz teszt a 2010 évihez hasonlóan azt vizsgálja, hogy az európai bankok mennyire képesek ellenállni egy külső sokkhatásnak. A szenáriókat az Európai Központi Bank tervezi, s a negatív forgatókönyv a 2010-esnél nagyobb, az alapszenáriótól 4 százalékponttal elmaradó GDP-vel számol. A teszt során ország-specifikus sokkokat (ingatlanárésés, kamatlábváltozás, az ország-kockázat megemelkedése) is vizsgálnak. A vizsgálat az alapvető tőke (core tier 1 capital) elégséges voltára összpontosít. Az alapvető tőke közös elismerhetőségi kritériumait az EBA definiálja, és az EU szintjén egységesen alkalmazzák. A tesztet március és június között végzik 2010. december végi adatokon. A bankonkénti eredményeket júniusban teszik közzé. A stressz tesztet az EBA koordinálásával a nemzeti felügyeletek, az Európai Rendszerkockázati Tanács, az Európai Központi Bank és az Európai Bizottság közreműködésével végzik.

¹⁰ Investor Compensation Schemes Directive (ICSD)

¹¹ Undertakings for the Collective Investment of Transferable Securities: kollektív befektetési alapok

2. Az EBF és az IBFed bankszabályozáshoz kapcsolódó további tevékenysége

2.1 Az európai bankok véleménye a szabályozási reform korlátairól – Levelek a Biztosokhoz

A Bazel III szabályozás végleges változatának decemberi megjelenését követően az EBF levelet írt a belső piaci, illetve a gazdasági és pénzügyekért felelős EU biztosoknak. A levélben ismételten felhívták a figyelmet a tervezett új szabályozások és szabályozás módosítások bankrendszerre gyakorolt negatív hatásaira, különös tekintettel az európai bankokra. (Európában a finanszírozás 75%-át a bankok biztosítják, míg más joghatóságokban ez az arány 25% alatt van.) A levél az európai bankrendszer versenyképességével szorosan összefüggő három kérdéskört tárgyal:

- ↳ A tervezett szabályozásváltozások (beleértve a betétbiztosítást, a válságkezelési alapokat és a bankadót) együttes hatása,
- ↳ Az európai tőkepiacok kapacitása (képesek lesznek-e az európai tőkepiacok biztosítani a bankok szabályozási változásokból származó többlettőke igényét),
- ↳ A bankok nyereségessége a többi szektorral s a tőkékért folytatott versenyben.

Az EBF hangsúlyozza, hogy meg kell találni a helyes egyensúlyt a bankok nagyobb biztonsága és az új követelményekhez való alkalmazkodása között, nehogy nagy számban kiszekelődjenek az európai piacokról. A Föderáció továbbra is támogatja a bankrendszer biztonságát, felügyeletét és kockázatkezelését megerősítő, valamint a hatékony válságkezelési kereteket megteremtő szabályozási reformot, de kétségei vannak a túlságosan terhes új prudenciális követelményeket illetően, melyek hátrányosan érintik a bankok versenyképességét, különösen Európában. A szabályozás globális bevezetése – a Bazel II tapasztalatai alapján - elengedhetetlen feltétel, ezért az európai bankszektor versenyképességének a biztosításához feltétlenül szükséges, hogy az Európai Bizottság az új szabályok bevezetését ahhoz a feltételhez kösse, hogy azokat világszerte bevezetik.

Az EBF szakértői az új szabályozás kereskedelemfinanszírozásra (exporthitelezésre), illetve közvetetten a világkereskedelemre és a világgazdaságra gyakorolt potenciális hatásával is behatóan foglalkoztak.

Mindeközben a Bázeli Bizottság világossá tette, hogy tisztában van a likviditás- illetve az áttételi ráta szabályozással kapcsolatos problémákkal, valamint az azonos versenyfeltételek és a világméretben konzisztens bevezetés fontosságával. Ugyanakkor a Bizottság visszautasít minden olyan próbálkozást, amely a már meghozott döntések módosítására irányul. Álláspontja szerint most már az új szabályozás bevezetésére kell koncentrálni.

2.2 Az EBF álláspontja a rendszerkockázatról

Az elmúlt időszakban, a válságra reagálva, az EBF kiemelten foglalkozott a rendszerkockázat természetével és lehetséges kezelésével. Álláspontja szerint a rendszerkockázat komplex, globális probléma, kezelése a nemzetközi pénzügyi felépítményrendszer átalakítását feltételezi.

A rendszerkockázathoz valamennyi piaci szereplő hozzájárulhat, így mielőtt az intézmények méretéhez igazodó szabályozást vezetnének be, a kérdéskör további elemzése szükséges; meg kell határozni a rendszerkockázat kialakulásának a forrásait és folyamatát. A

rendszer szempontból fontos intézmények (SIFIs) listázása nem jelent megfelelő megoldást. Mivel a rendszerkockázat dinamikus természetű, nyomon követésére is dinamikus megfigyelési rendszereket kell kialakítani.

A politikai döntéshozóknak koordinálniuk kell a rendszerkockázattal kapcsolatos kezdeményezéseiket, és összhangba kell hozniuk a globális sztenderdekkel. A többlettőke követelmény előírása nem jelent megfelelő megoldást.

A pénzügyi rendszer instabilitásával szemben hatékony válságkezelési mechanizmusokkal lehet védekezni. A hatékony válságkezelési keretekbe beletartoznak a korai beavatkozási mechanizmusok, illetve a reorganizációs részek.

A rendszerkockázat kialakulásának a megakadályozása nem csak az egyedi intézmények felelőssége. A felügyelet minőségének a javítása joghatóságoként és uniós szinten ugyancsak része a rendszerkockázat megfelelő kezelésének.

Az egyenlő versenyfeltételek maguk is hozzájárulnak a rendszer stabilitásához. A rendszerkockázat kialakulásával szembeni intézkedéseknek biztosítaniuk kell a versenysemlegességet mind európai, mind nemzetközi szinten.

Az EBF a politikai döntéshozókkal együttműködve olyan jól kiegyensúlyozott rendszerkockázat-kezelési kereteket kíván kialakítani melyek:

- ↪ Számításba veszik (feltárják) a rendszerkockázat valódi forrásait.
- ↪ Lehetővé teszik a folyamatos frissítést, és előre tekintő szemléletűek.
- ↪ Hatékony cselekvést tesznek lehetővé a fertőzési kockázatok csökkentésére, határozott mandátumot biztosítva a felügyeletnek az összes joghatóságban egységesen (homogén módon).
- ↪ A rendszerkockázat méretéhez igazodó prudenciális követelményeket állítanak fel, pótlólagos tőkekövetelmény előírása nélkül.

2.3 ESMA¹² véleménykérés és konzultáció a hitelminősítő ügynökségek (HMÜ-k) elismerhetőségéről

Az év elején az Európai Értékpapír és Piac Felügyeleti Hatóság (ESMA) felhívással fordult a piaci szereplőkhöz a HMÜ-k elismerhetőségi (endorsement) kritériumainak a meghatározása érdekében, márciusban pedig rövid konzultációt hirdetett ugyanebben a kérdéskörben.

A konzultációs folyamatban az EBF ismételten világossá tette korábbi álláspontját, amely szerint nem ért egyet a HMÜ-k elismerhetőségének európai bizottsági, illetve ESMA általi értelmezésével. Az elismerésnek kifejezetten rugalmas folyamatnak kell lennie, melynek célja annak a biztosítása, hogy a nagy HMÜ-k által kibocsátott minősítések felhasználhatók legyenek, függetlenül attól, hogy melyik országban végezték el a minősítést, illetve, hogy az egyes elemzőknek hol van a székhelyük. Az EBF azokra a lehetséges gazdasági hatásokra is rávilágított, amelyek egy olyan interpretáció eredményeként lépnének fel, amely szerint az EU szabályozással nem ekvivalens szabályozású joghatóságokban kibocsátott minősítések nem lennének elismerhetőek.

¹² ESMA: European Securities and Markets Authority (Európai Értékpapír és Piac Felügyeleti Hatóság)

Az Európai Parlament¹³ HMÜ-kre vonatkozó saját kezdeményezése az EBF féle értelmezéssel ért egyet.

2.4 EBF válasz a CEBS¹⁴ vállalatirányításra vonatkozó útmutató tervezetére (CP44)

A konzultációs dokumentumra adott válaszában az EBF üdvözölte, hogy a CEBS az arányosság elvének a messzemenő figyelembe vételével fogalmazta meg az vállalatirányításra vonatkozó ajánlásait. Mivel a nemzeti előírások nagymértékben különböznek, a szabályozásnak kellőképpen rugalmasnak kell lennie, a „felelj meg, vagy indokold az eltérést” (comply or explain) elv alkalmazásával. Az EBF szerint a csoportokat érintően figyelemmel kell lenni arra, hogy az anyavállalati menedzsment vállalati struktúrát, alárendeltségi viszonyokat és belső ellenőrzést érintő nagyobb felelősségét a helyi felügyeletnek /hatóságok is tekintetbe vegyék. Fontos továbbá, hogy az irányító testület (management body) kifejezést az útmutató egyértelműen használja, világosan elkülönítve az igazgatóság ellenőrző szerepét, a menedzsment végrehajtó funkciójától.

2.5 Lízing – Találkozó az Európai Bizottsággal

Az EBF és a Leaserope közös delegációja találkozott az Európai Bizottság illetékeseivel, akikről kiderült, hogy nincsenek tudatában a lízing számviteli szabályozásában bekövetkező változások banki tőkekövetelményekre gyakorolt, nem elhanyagolható, kedvezőtlen hatásaival. A vonatkozó szabályozási tervezet még mindig átdolgozás alatt van, s nem világos, hogy az IASB befejezi-e a szabványt a hivatalos júniusi határidőig. Ezért a Bizottság korainak tartotta a bankok végleges sztenderd tartalmára vonatkozó aggodalmát. A kérdésben az EBF egyelőre nem tesz további lépéseket, de a tagszövetségek megpróbálhatják befolyásolni az EBA munkálatait a nemzeti felügyeleteken keresztül.

2.6 Jelentési kötelezettségek

A módosuló szabályozás miatt változó és tovább növekvő jelentési kötelezettségek összehangolása érdekében - az illetékes hatóságokkal való konzultációt követően - az EBF kerekasztalt szervez, melynek résztvevői az iparág magas rangú képviselőin túl az EBA, az EKB, az ESRB és az Európai Bizottság képviselői lesznek. A kerekasztal célja, hogy véleményt cseréljenek az információgyűjtés, átadás és megosztás módozatairól. Az EBF a következő kérdésköröket szeretné a kerekasztal napirendjére venni:

- ↳ A banki jelentési kötelezettségek valamennyi jelentést átfogó, integrált megközelítése. El kell kerülni, hogy a bankoknak a különböző hatóságoknak különböző kritériumok/definíciók/osztályozások szerint, különböző részletezettséggel, különböző gyakorisággal és határidőkkel, illetve különböző technikai formátumban kelljen jelenteniük az új jelentési kötelezettségek nemzeti implementálása eredményeként.
- ↳ Annak tudatosítása, hogy a bankok IT rendszerei a számvitelre épülnek, ezért az IFRS-t el kell fogadni közös jelentési alapként.
- ↳ A hatóságoknak átláthatóvá kell tenniük az egyedi jelentések elrendelésének az indokait.
- ↳ A jelentési kötelezettségek alkalmazási szintjei (egyedi, csoport).
- ↳ Hístorikus adatgyűjtési előírások.

¹³ Lásd a 2010. 4. negyedéves jelentésünket.

¹⁴ Committee of European Banking Supervisors. Európai Bankfelügyeleti Bizottság, az EBA elődje

Az új szabályozások és jelentési kötelezettségek bevezetése kapcsán a z XBRL jelentési nyelvre való (részleges) átállás igénye is ismételten felmerülhet.

3. Az EBF Pénzforgalmi Bizottságának ülése

Az ülés központi vitatémája az az uniós rendelet-tervezet volt, amely a SEPA két meghatározó fizetési módjának (átutalás, beszedés) bevezetési véghatáridejét kívánja szabályozni. Különösen a SEPA beszedésnél alkalmazható bankközi jutalék megszüntetési terve váltott ki tiltakozást, mivel az uniós országok egy jelentős részében e jutalék bevált gyakorlat és jelentős banki bevételi tényező. Egy új fizetési modellre való átállás rendkívül költséges lenne, és EU Bizottsági ígérek szerint e jutalék megszüntét követően a bankkártyáknál alkalmazott bankközi jutalékok is a megszüntetés sorsára jutnának. Miután a bankkártya jutalék kérdése szinte mindegyik uniós országot, s bankjaikat érintené, a mostani vita messze túlmutat egy banktechnikai kérdésen. A pénzforgalmi bizottság sorra megvizsgálta az uniós hatóságokkal folytatandó vitában alkalmazható érveket és lobbitechnikákat. Az eddigi - jobbra sikertelen – közgazdasági érvelés helyett a jogi ellenérvek kerültek előtérbe, és az ügy fontosságára tekintettel szinte minden fórum igénybevételét szorgalmazták a résztvevők (így a magyar elnökség meggyőzése is szóba került). A bankrendszer mindenképpen el kívánja érni, hogy az EU hatóságai ismerjék fel a pénzügyi közvetítő rendszer - mint gazdasági növekedést biztosító infrastruktúra – jelentőségét, és különböző, mesterséges versenyjogi megfontolások ne gátolják a fejlődését, biztosítsák a megtérülést.

Az ülés hátralevő részében az elektronikus számlázás uniós szintű megvitatásban való banki részvétel, ill. az internetes kereskedelmet biztosító e-fizetésű cégekhez (pl: Paypal) való versenyjogi viszony került megtárgyalásra.

Tekintettel a soros magyar uniós elnökségre, a Bizottság következő ülését – a Magyar Bankszövetség meghívására – Budapesten tartja.